

RAPPORT

Natuurtoets Griftgarage te Apeldoorn

In het kader van de Omgevingswet

Klant: Gemeente Apeldoorn

Referentie: BK1241-HK-0002

Status: Definitief/01

Datum: 26 februari 2025

HASKONING NEDERLAND B.V.

Koggelaaan 21
8017 JN Zwolle
Netherlands
Mobility & Infrastructure
Trade register number: 56515154

Telefoon: +31 88 348 65 00
Website: haskoning.com

Titel document: Natuurtoets Griftgarage te Apeldoorn
Ondertitel: In het kader van de Omgevingswet
Referentie: BK1241-HK-0002
Uw kenmerk: [Click or tap here to enter text.](#)
Status: Definitief/01
Datum: 26 februari 2025
Projectnaam: Onderzoeken Griftgarage e.o.
Projectnummer: BK1241
Auteur(s): Haskoning (ES)

Opgesteld door: (ES)

Gecontroleerd door: (AV)

Datum: 25 februari 2025

Goedgekeurd door: -

Datum: -

Classificatie: Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. Haskoning Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van Haskoning Nederland B.V. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat. Dit document kan zijn opgesteld met behulp van kunstmatige intelligentie (AI); alle door AI gegenereerde inhoud is beoordeeld en gevalideerd door onze experts.

Inhoud

1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling en scope onderzoek	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Juridisch- en Beleidskader	2
3	Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep	6
3.1	Beschrijving plangebied en de directe omgeving	6
3.2	Voorgenomen ingreep	8
4	Toetsing Natura 2000-gebieden (Voortoets)	10
4.1	Werkwijze toetsing wettelijke gebiedsbescherming	10
4.2	Ligging t.o.v. Natura 2000-gebieden	10
4.3	Storingsfactoren en effectenbeoordeling	11
4.4	Conclusie gebiedsbescherming	12
5	Toetsing soorten	13
5.1	Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten	13
5.2	Aanwezigheid of te verwachten soorten	13
5.3	Voorzorgsmaatregelen en noodzaak vervolgstappen	22
5.4	Conclusie soortenbescherming	24
6	Toetsing houtopstanden	26
6.1	Werkwijze toetsing Houtopstanden	26
6.2	Voorgenomen kapomvang en beoordeling	26
6.3	Conclusie houtopstanden	27
7	Toetsing Gelders Natuurnetwerk	28
7.1	Werkwijze toetsing NNN	28
7.2	Ligging plangebied t.o.v. het GNN	28
7.3	Toetsing Omgevingsverordening Provincie Gelderland	29
7.4	Conclusie toetsing NNN	29
8	Advies bovenwettelijke maatregelen	30
8.1	Beleid voor Natuur Inclusief bouwen gemeente Apeldoorn	30
8.2	Maatregelen natuurinclusief Griftgarage	30
9	Conclusie en aanbevelingen	32
9.1	Natura 2000-gebieden	32

9.2	Soortenbescherming	32
9.3	Houtopstanden	32
9.4	Gelders Natuurnetwerk	32
9.5	Advies bovenwettelijke maatregelen	32
	Literatuur	33

1.1 Aanleiding

De Gemeente Apeldoorn is voornemens een parkeergarage te realiseren ter hoogte van de Musschenbroekstraat. De parkeergarage gaat dienen als parkeergelegenheid voor het naastgelegen nieuw te bouwen zwembad. Ruimtelijke plannen en/of ingrepen als deze dienen getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving. In Nederland worden de natuurwaarden via de 'Omgevingswet' (hierna Ow) beschermd. Onder de Ow is de bescherming geregeld van Natura 2000-gebieden, soorten die genoemd zijn in de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn alsook overige soorten opgenomen in de bijlagen van de Ow en van houtopstanden. Naast de wettelijke bescherming worden natuurgebieden planologische beschermd via onder andere het Gelders Natuurnetwerk (hierna GNN). Royal HaskoningDHV (hierna RHDHV) is gevraagd om de geplande ruimtelijke ontwikkeling te toetsen aan voorgenoemde natuurwet- en regelgeving.

1.2 Doelstelling en scope onderzoek

Dit rapport geeft een algemene indruk van het plangebied en de daar mogelijk voorkomende juridisch dan wel beleidsmatig beschermde natuurwaarden. Het doel van de natuurtoets betreft de toetsing van het voornemen aan de vigerende natuur- en regelgeving. Specifiek gaat het om de volgende onderdelen:

- Voortoets in het kader van Natura 2000,
- Quickscan Soortenbescherming,
- Indicatie te kappen (beschermde) houtopstand,
- Beoordeling planologisch beschermde Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Uit de natuurtoets volgt of er in het kader van Natura 2000 een passende beoordeling nodig is, of er in het kader van soortenbescherming vervolgstappen zoals het uitvoeren van een aanvullend onderzoek en een ontheffingsaanvraag noodzakelijk zijn. Daarnaast wordt beschreven of voor het kappen van de opstand een kapmelding ingediend te worden bij het bevoegd gezag en als laatst geeft de natuurtoets duidelijkheid over of vervolgstappen ten aanzien van het planologisch beschermde GNN nodig zijn.

Aanvullend wordt een kort advies over bovenwettelijke maatregelen gegeven: mogelijkheden om leefgebiedsfuncties voor zowel beschermde als niet beschermde soorten in het plangebied te versterken. Omdat de voorgestelde maatregelen geen verplichting vormen vanuit de Omgevingswet, wordt voor deze maatregelen de term "bovenwettelijke maatregelen" gebruikt. De voorgestelde maatregelen hebben een positief effect op de lokale biodiversiteit.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het juridisch en beleidskader weergegeven waarin de wet- en regelgeving van de Omgevingswet en het beleidskader voor het GNN beschreven wordt. Hoofdstuk 3 geeft een algemene beschrijving van het plangebied en beschrijft de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 4 is de voortoets in het kader van Natura 2000-gebieden beschreven. In hoofdstuk 5 is de quickscan ten aanzien van beschermde soorten opgenomen. In hoofdstuk 6 is beoordeeld of te kappen bomen wettelijk beschermd zijn. Hoofdstuk 7 beschrijft effecten op het planologische beschermde GNN. Hoofdstuk 8 beschrijft bovenwettelijke maatregelen die kunnen leiden tot een ecologische plus binnen het project. Tot slot zijn in hoofdstuk 9 de conclusies samengevat en worden aanbevelingen gedaan.

2 Juridisch- en Beleidskader

Natuurwaarden en biologische diversiteit zijn per 1 januari 2024 beschermd via de Omgevingswet. In deze wet zijn alle wetten voor de leefomgeving opgenomen, waaronder de Wet natuurbescherming (Wnb). De Wnb (vigerend 2017-2023) en bijbehorende wetsartikelen zijn als algemene rijksregels opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) van de Omgevingswet.

Het bevoegd gezag, voor het al dan niet verlenen van vergunningen en/of vrijstellingen, is de provincie of de rijksoverheid. Bij wie de bevoegdheid ligt is vastgelegd in het besluit natuurbescherming artikel 1.3. Voor dit project betreft het bevoegd gezag de provincie Gelderland.

Natura 2000

De bescherming van Natura 2000-gebieden volgt uit de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. Het realiseren van een project of activiteit, die niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, moet vanuit de specifieke zorgplicht (Bal art. 11.6) beoordeeld worden in hoeverre deze activiteit significant verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Bij de effectbeoordeling van Natura 2000 staat de vraag centraal of de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden in het licht van diens instandhoudingsdoelen worden aangetast.

In geval van de bepaling van mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden dient rekening te worden gehouden met de zogenoemde externe werking. Hierdoor moet ook worden bekeken of activiteiten buiten een Natura 2000-gebied (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de voor het betreffende gebied vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. De reikwijdte is afhankelijk van het milieueffect (bijvoorbeeld geluid, stikstofdepositie) als gevolg van een project.

Toetsing aan Natura 2000-gebieden

Een voortoets in de oriëntatiefase kan uitsluitsel geven of het project geen negatieve effecten of significant negatieve effecten, in cumulatie¹ met andere vergunde activiteiten, heeft (geen vergunningplicht). Indien significant negatieve effecten op voorhand niet kunnen worden uitgesloten, is een Passende beoordeling vereist. Aan de hand van de storingsfactoren zoals beschreven in de (voormalige) effectenindicator (Ministerie van LNVN, 2024) wordt nagegaan welke storingsfactoren relevant zijn en zo ja óf negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen (op voorhand) kunnen worden uitgesloten of niet.

Wanneer een activiteit, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante effecten heeft (of dit is niet uit te sluiten) voor een Natura 2000-gebied, betreft dit een Natura 2000-activiteit waarvoor een omgevingsvergunning nodig is (artikel 5.1, 1e lid, sub e, Omgevingswet).

Soortenbescherming

De bescherming van inheemse soorten was tot 1 januari 2024 in de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 3) geregeld en is nu geregeld in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) paragraaf 11.2.

Voor de inheemse soorten gelden verschillende beschermingsregimes. Deze zijn:

- Vogelrichtlijnsoorten Ow Bal § 11.2.2 (voorheen Wnb § 3.1 Wnb).
- Habitatrichtlijnsoorten Ow Bal § 11.2.3 (voorheen Wnb § 3.2 Wnb).
- Andere soorten Ow Bal § 11.2.4 (voorheen Wnb § 3.3 Wnb).

¹ De cumulatietoets is van toepassing wanneer een plan of project leidt tot negatieve gevolgen, die niet significant zijn, maar mogelijk in cumulatie van andere plannen en/of projecten alsnog wel significant kan zijn. Het betreffen natuurvergunde projecten/plannen die nog niet of deels uitgevoerd zijn ten tijde van de beoordeling/te nemen besluiten.

In Tabel Fout! *Geen tekst met de opgegeven stijl in het document.*-1 zijn de verschillende verbodsbepaling voor soorten van de Omgevingswet opgenomen.

Tabel Fout! *Geen tekst met de opgegeven stijl in het document.*-1. Soortenbescherming: overzicht Verbodsbepalingen Omgevingswet met Besluit activiteiten leefomgeving (Ow Bal). HR: Habitatrictlijn. VR: Vogelrichtlijn. N.v.t.: Niet van toepassing.

Verbodsbepalingen Vogelrichtlijn Ow Bal art.11.37	Verbodsbepalingen Habitatrictlijn Ow Bal art.11.46	Verbodsbepalingen Andere soorten Ow Bal art. 11.54
Bal art. 11.37 1a. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.	Bal art 11.46 1a Het is verboden in het wild levende dieren HR IV soorten (Verdrag Bern en Bonn) in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Bal art. 11.54 1a het is verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A; opzettelijk te doden of te vangen.
Bal art. 11.37 1b Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Bal art 11.46 1d Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.	Bal art. 11.54 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a te beschadigen of te vernielen.
Bal art. 11.37 1c Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.	Bal art. 11.46 1c Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	N.v.t.
Bal art. 11.37 1d Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen. Bal art. 11.37 3 Het verbod geldt niet als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Bal art 11.46 1b Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.	N.v.t.
N.v.t.	Bal art. 11.46 1e. Het is verboden planten HR (en Verdrag van Bern) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Bal art. 11.54 1c Het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Vrijstellingsmogelijkheden 'andere soorten'

Voor de 'andere soorten' van art. 11.54 Bal kunnen provincies en het ministerie van LNVN een algemene vrijstelling van de vergunningsplicht vaststellen middels een verordening. De provincie is doorgaans het bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen. Het bevoegd gezag voor dit project is provincie Gelderland. In Tabel Fout! *Geen tekst met de opgegeven stijl in het document.*-2 zijn de door de provincie vrijgestelde soorten weergegeven.

Tabel Fout! *Geen tekst met de opgegeven stijl in het document.*-2. Overzicht van de soorten met een algemene vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen in Gelderland

Grondgebonden zoogdiersoorten			Amfibieën
Aardmuis	Haas	Tweekleurige bosspitsmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Huisspitsmuis	Veldmuis	Gewone pad
Dwergmuis	Konijn	Vos	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Ondergrondse woelmuis	Woelrat	Meerkikker

Egel	Ree		Bastaardkikker
Gewone bosspitsmuis	Rosse woelmuis		

Specifieke zorgplicht

In tegenstelling tot de Wet natuurbescherming is in de Omgevingswet de specifieke zorgplicht (Ow Bal § 11.27) opgenomen waarbij specifiek beschermde dieren en planten en soorten van de Rode Lijst worden benoemd. In de Omgevingswet is opgenomen dat er op basis van objectieve gegevens vastgesteld moet worden of er nadelige gevolgen kunnen optreden voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren. Indien dit het geval is dienen passende preventieve maatregelen getroffen te worden om nadelige gevolgen te voorkomen.

Toetsing van een activiteit aan flora en fauna-verbodsbepalingen

Om te kunnen beoordelen of een activiteit leidt tot overtreding van een verbodsbepaling, moet enerzijds de aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten worden bepaald en anderzijds of de activiteit leidt tot overtreding van verbodsbepalingen. Dit is eerst in de vorm van een Quickscan. In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast en soorten niet worden verwond of gedood. Lukt dat niet, dan moeten mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen worden en is een omgevingsvergunning nodig. Uit de quickscan flora en fauna kan naar voren komen dat de activiteit leidt tot overtreding van verbodsbepalingen en/of onvoldoende gegevens zijn en dat nader gericht veldonderzoek op basis van onderzoeksprotocollen nodig is. Vervolgens vindt opnieuw een effectbeoordeling plaats van de activiteit op basis van deze onderzoeksgegevens. Indien een overtreding van een verbodsbepaling niet te voorkomen is, dan is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk. Een flora- en faunavergunning kan alleen worden verleend indien:

- Onderbouwd is dat er geen bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;
- Er sprake is van een geldig wettelijk belang (voor 'Andere soorten' zijn deze belangen minder zwaarwegend dan voor Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten).
- De activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Deze eisen staan beschreven in artikel 8.74k. van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

Omgevingsverordening provincie Gelderland

Gelders Natuurnetwerk

De natuurgebieden in de provincie Gelderland vormen tezamen het Gelders Natuurnetwerk (hierna: GNN) en het beleidskader hiervoor is vastgelegd in de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland (versie mei 2024). Het ruimtelijk beleid voor het GNN, is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de kwaliteit van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones. De bescherming van deze waarden vindt plaats conform de provinciale Omgevingsverordeningen.

Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op locaties in het GNN, wordt een nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toegelaten als uit onderzoek blijkt dat die geen nadelige gevolgen kan hebben voor de oppervlakte, samenhang of kwaliteit van het GNN. Uitzondering is mogelijk als daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland (bevoegd gezag voor GNN) vereist. In geval van het GNN hoeft in beginsel geen rekening gehouden te worden met externe werking (effecten van handelingen buiten de als GNN begrensde gebieden op het GNN) zoals wel het geval is voor de Ow. Ook in de Provincie Gelderland geldt geen externe werking voor het GNN.

Groene ontwikkelingszone

De provincie Gelderland heeft een Groene Ontwikkelingszone (hierna: GO) aangewezen. De GO is het gebied dat tussen en rondom de Gelderse natuurgebieden ligt. Hierin liggen onder andere de ecologische verbindingzones, de verbindende schakels tussen de Gelderse natuurgebieden. Het beleid over de GO is gericht op het versterken van de ecologische samenhang door de aanleg van ecologische verbindingzones en het creëren van overgangen tussen natuur en andere functies. Het doel is tweeledig: mogelijk maken van ruimtelijke initiatieven in combinatie met versterking van de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen. De GO bestaat met name uit agrarisch gebied, dat tussen de grote natuurkernen ligt.

Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op locaties binnen de Groene ontwikkelingszone, zijn nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toe als uit onderzoek blijkt dat de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen, genoemd in bijlage Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone, per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt; en de samenhang niet verloren gaat.

3 Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep

3.1 Beschrijving plangebied en de directe omgeving

Het plangebied is gelegen in Apeldoorn. Het gaat om een onbebouwd en braakliggend perceel met een deel van waterloop de Grift ter hoogte van de Vlijtseweg 174. De Vlijtseweg ligt ten oosten van het plangebied. Ten noorden van het plangebied ligt tennisbaan “Racket Center Kerschoten”. De westgrens van het plangebied worden gevormd door de Mussenbroekstraat. Ten zuiden van het plangebied is nog een deel van het braakliggend terrein gelegen. Verder ten zuiden grenst het plangebied aan stedelijk groen in de vorm van sportvelden. Verder naar het westen bevindt zich een schoolgebouw (Aventus). Het plangebied ligt binnen het stedelijk gebied van Apeldoorn (zie Figuur 3-1).

Figuur 3-1 De ligging van het plangebied in de omgeving.

In figuur 3-2 zijn de grenzen van het plangebied in detail zichtbaar. Het plangebied bestaat grotendeels uit een braakliggend terrein. Een deel van het braakliggende terrein bestaat uit kale grond en een deel heeft een kruidige vegetatie. Enkele kruiden die zijn waargenomen zijn duizendblad, late guldenroede, pitrus, smalle weegbree, teunisbloem en veldzuring. Het terrein heeft enig reliëf waardoor er bij neerslag, vooral op het centrale deel, tijdelijk plassen kunnen ontstaan. In het plangebied en langs de randen staan enkele bomen. De bomen binnen het plangebied betreffen berken, eiken en zwarte elzen. Aan de noordkant van het terrein hebben de bomen een ondergroei bestaande uit onder andere braamstruweel en wilde liguster. Aan de noordzijde van het plangebied is een beukenhaag met greppel en wandelpad aanwezig welke een scheiding vormen tussen het plangebied en de tennisbanen ten noorden van het plangebied. Aan de oostkant van het plangebied stroomt de beek de Grift.

De oevers van de beek zijn niet steil en hebben geen beschoeiing waardoor deze een natuurvriendelijk karakter hebben. Op de oevers groeit voornamelijk rietvegetatie. Figuur 3-3 geeft een impressie van de verschillende elementen in het plangebied.

Figuur 3-2 Grenzen van het plangebied in detail.

Figuur 3-3 Een impressie van verschillende elementen binnen het plangebied met linksboven: het braakliggende terrein. Linksonder: bomen met struweel, het wandelpad en de beukenhaag. Rechts: beekzone de Grift (Foto's RHDHV 2022).

3.2 Voorgenomen ingreep

De Gemeente Apeldoorn is voornemens een parkeergarage te bouwen. Voor de bouw van de garage worden ontsluitingen gerealiseerd over de Grift. Daarnaast worden de bomen aan de noordkant van het plangebied (nabij de tennisbaan) mogelijk gekapt. Hieronder volgt een opsomming van de werkzaamheden:

- Mogelijke kap van bomen en verwijderen groen noordkant (nabij de tennisbaan)
- Graven van fundering voor de parkeergarage
- Bouw van de parkeergarage
- Aanleg ontsluitingswegen over de Grift voor verbinding parkeergarage en Vlijtseweg (met duiker of brug)

In de nieuwe situatie zal verlichting nodig zijn langs bijvoorbeeld de ontsluitingswegen. Het bouwrijp maken van het plangebied staat gepland voor eind 2025. De bouw wordt idealiter in 2026 gestart. De bouw van de parkeergarage zal ongeveer een half jaar duren. In figuur 3-4 is een weergave van de beoogde situatie gegeven.

Figuur 3-4 Een weergave van de beoogde eindsituatie

4 Toetsing Natura 2000-gebieden (Voortoets)

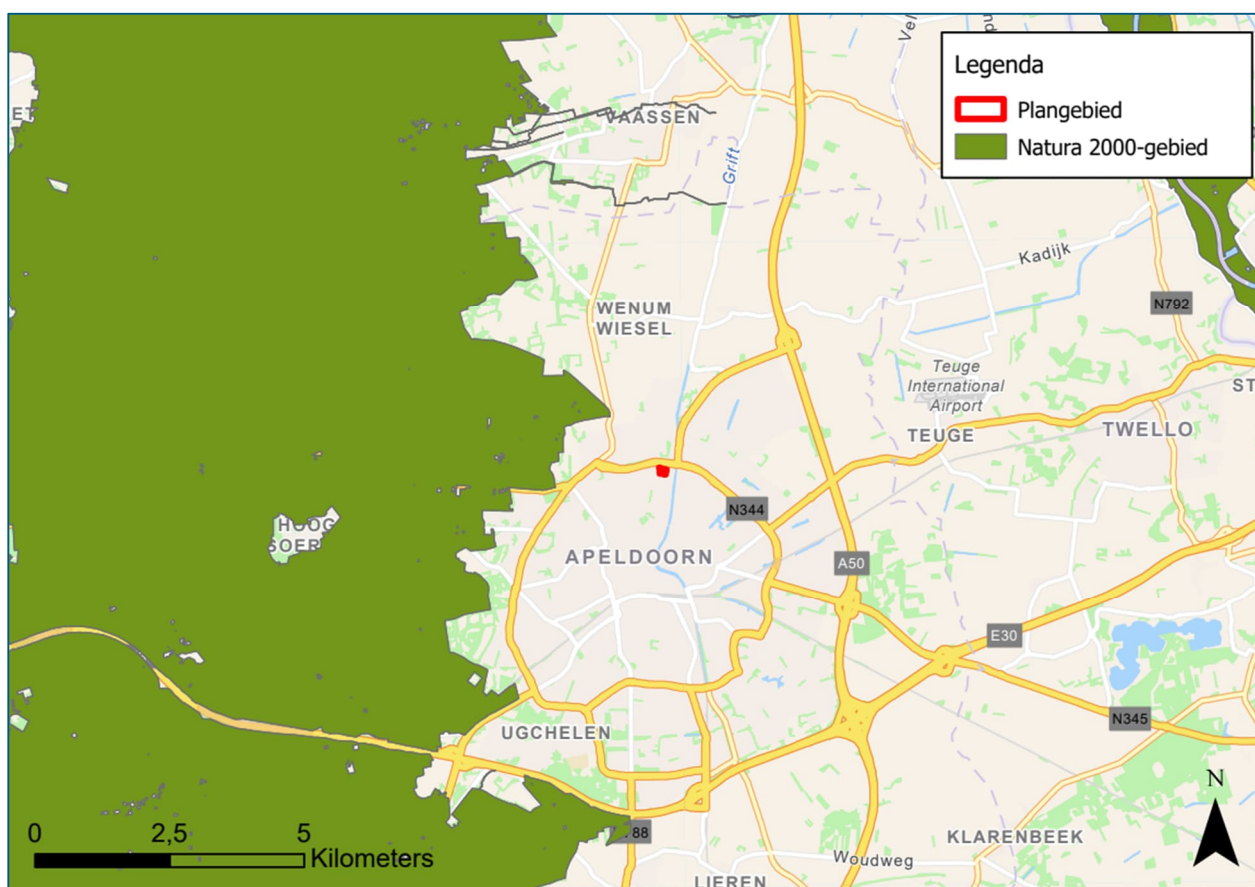
In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het plangebied wettelijk beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden) zijn gelegen en wordt beoordeeld of storingsfactoren kunnen optreden (voortoets). Daarnaast zijn de benodigde vervolgstappen beschreven.

4.1 Werkwijze toetsing wettelijke gebiedsbescherming

Om na te gaan welke wettelijke beschermde Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn gelegen, is de Atlas Leefomgeving van de Rijksoverheid geraadpleegd (Ministerie van LNV, 2025). Vervolgens is op basis van expert judgement een inschatting gemaakt van de effecten van de geplande ingreep in relatie tot de omliggende Natura 2000-gebieden. Dit is beoordeeld aan de hand van de storingsfactoren zoals geformuleerd in de (voormalige) Effectindicator (Ministerie van LNV, 2024). Vervolgens is nagegaan of en in hoeverre enige relatie te verwachten is tussen de effecten van de voorgenomen ingreep en de onder de Ow geformuleerde instandhoudingsdoelen van in deze omgeving liggende Natura 2000-gebieden.

4.2 Ligging t.o.v. Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Veluwe en ligt op circa 1,5 kilometer afstand van het plangebied (zie Figuur 4-1). De Veluwe is aangewezen als Vogelrichtlijn- (VR) en als Habitatrichtlijngebied (HR). Andere Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 12 km afstand van het plangebied.

Figuur 4-1 Ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde Natura 2000-gebieden (Ministerie van LNV, 2025).

4.3 Storingsfactoren en effectenbeoordeling

De Effectenindicator zoals aangereikt door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (sinds 2024 Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) geeft een negentiental mogelijke effecten, de zogenoemde storingsfactoren, waarmee in ieder geval rekening moet worden gehouden ten aanzien van in Natura 2000-gebieden beschermde waarden (Alterra, 2005). Op basis van deze storingsfactoren worden de effecten op de Natura 2000-gebieden in de omgeving beoordeeld.

Analyse van relevante storingsfactoren (scoping)

De voorgenomen activiteit leidt niet tot aanvullend ruimtebeslag in en rond Natura 2000-gebieden en grijpt niet in op het regionale grondwater of watersystemen waar enig Natura 2000-gebied onderdeel van is. Hierdoor is geen sprake van storingsfactoren als verdroging of vernatting. Ook is geen sprake van permanente aanpassingen aan de ruimtelijke inrichting van een Natura 2000-gebied. Er doen zich daarom geen storingsfactoren als oppervlakteverlies of versnippering voor. Ook storingsfactoren als veranderingen door populatiedynamiek en bewuste soortensamenstelling doen zich niet voor. De afstand van de Natura 2000-gebieden tot het plangebied is dusdanig groot dat indirect negatieve effecten door geluid, licht, trillingen en optische verstoring op voorhand uitgesloten kunnen worden. Dit als gevolg van het gegeven dat emissies van geluid, licht en trillingen, door tussenliggend landgebruik als snelwegen en woonkernen, in combinatie met de afstand, ter plaatse van geen enkele Natura 2000-gebied nog waarneembaar zijn. Daarmee blijven alleen nog storingsfactoren verzuring en vermesting door atmosferische stikstofdepositie over, waarvoor geldt dat significant negatieve effecten niet op voorhand uitgesloten kunnen worden. Deze worden in de volgende paragraaf nader beoordeeld.

In Tabel 4-1 is de scoping van de bovengenoemde storingsfactoren samenvattend weergegeven. Met rood is aangegeven of de storingsfactoren mogelijk van toepassing zijn bij de voorgenomen ingreep.

Tabel 4-1 Potentiële storingsfactoren in Natura 2000-gebieden. De storingsfactoren die mogelijk van toepassing zijn bij het voornemen zijn met rood gemarkeerd.

Storingsfactoren					
Oppervlakteverlies		Verzilting		Verandering overstromingsfrequentie	
Versnippering		Verontreiniging		Verandering dynamiek substraat	
Verzuring door stikstof-depositie uit de lucht	X	Verdroging		Verstoring door geluid	
Vermesting door stikstof-depositie uit de lucht	X	Vernatting		Verstoring door licht	
Verzoeting		Verandering stroomsnelheid		Verstoring door trilling	

Verzuring en vermesting door stikstofdepositie

De inzet van werktuigen (met verbrandingsmotoren) tijdens werkzaamheden leidt mogelijk tot een tijdelijke toename in stikstofdepositie in de omgeving van het plangebied. De gebruiksfase leidt mogelijk ook tot een toename in stikstofdepositie. Een toename van verkeer (met verbrandingsmotoren) is bijvoorbeeld aan de orde. De parkeergarage biedt namelijk parkeergelegenheden die er momenteel niet zijn, waardoor meer verkeer wordt aangetrokken dan in de huidige situatie.

In de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn diverse stikstofgevoelige habitattypen aanwezig. Een toename van stikstofdepositie in deze gebieden kan leiden tot verzuring en vermesting. Door verzuring kunnen daarvoor gevoelige plantensoorten verdwijnen, wat kan resulteren in een verslechtering van de kwaliteit van een habitatype en daarmee mogelijk het verdwijnen (dier)soorten. Door vermesting kan een beperkt aantal plantensoorten sterk toenemen ten koste van andere (zeldzame) plantensoorten die vaak gebaad zijn bij weinig stikstof. Dit heeft effect op diersoorten doordat hierdoor verandering van het leefgebied optreedt. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden, als gevolg van verzuring en vermesting door stikstofdepositie uit de lucht zijn niet op voorhand uit te sluiten.

Voor de aanlegwerkzaamheden en de gebruiksfase dient een AERIUS-berekening uitgevoerd te worden. Indien uit deze berekening blijkt dat de toename van stikstof gelijk is aan of meer is dan 0,01 N mol/ha/j, zijn vervolgstappen zoals een aanvullende ecologische beoordeling, extern salderen of het treffen van andere mitigerende maatregelen of het aanvragen van een omgevingsvergunning van Natura 2000-activiteit.

4.4 Conclusie gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Veluwe en ligt op circa 1,5 kilometer afstand van het plangebied. Vanuit het voornemen zijn negatieve effecten verzuring en vermesting op de omliggende Natura 2000-gebieden niet op voorhand uitgesloten. Vanwege het vervallen van de partiële vrijstelling dient voor het voornemen voor de aanleg- en gebruiksfase een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd. Indien uit deze berekening blijkt dat de toename van stikstof in de aanlegfase gelijk is aan, of meer is dan 0,01 N mol/ha/j is, zijn vervolgstappen in het kader van de Gebiedsbescherming van de Omgevingswet, zoals een aanvullende ecologische beoordeling, extern salderen of het treffen van andere mitigerende maatregelen of het aanvragen van een vergunning mogelijk noodzakelijk.

5 Toetsing soorten

In dit hoofdstuk wordt de (mogelijke) aanwezigheid van onder de Ow beschermde soorten beschreven en wordt voor de aanwezige habitats beoordeeld of ze geschikt zijn voor onder de Ow beschermde soorten. Tevens is per (mogelijk) voorkomende soort(groep) een effectbeoordeling opgenomen en worden eventuele vervolgstappen beschreven.

5.1 Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten

Om na te gaan wat het belang is van het onderzoeksgebied voor de wettelijk beschermde soorten die in of nabij het onderzoeksgebied voorkomen, zijn op 23 januari 2025 de verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) voor het onderzoeksgebied en enkele kilometers rondom het onderzoeksgebied (NDFF, 2025). Daarnaast zijn verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen geraadpleegd om inzicht te krijgen in de regionale verspreiding van soorten (Verspreidingsatlas, 2025). Door deze bestaande verspreidingsgegevens te raadplegen, is inzicht verkregen in de aanwezige beschermde soorten in of in de directe omgeving van het projectgebied.

Op 5 februari 2025 is een verkennend veldbezoek uitgevoerd (weersomstandigheden: 5 °C, volledig bewolkt, droog en 2 Bft) door een deskundig ecooloog werkzaam bij Royal HaskoningDHV. Tijdens het veldbezoek is een habitatgeschiktheidsanalyse gedaan voor beschermde soorten die volgens de bureaustudie mogelijk voorkomen. Gedurende het veldbezoek is het volledige plangebied en de directe omgeving geïnspecteerd, waarbij gelet op aanwezigheid van beschermde soorten middels het zoeken van sporen.

Aan de hand van de verspreidingsgegevens en de veldbezoeken is beoordeeld voor welke beschermde soorten geschikt leefgebied aanwezig is in het plangebied. Door middel van een beknopte analyse van het project in relatie tot de biotoeisen van de beschermde soorten uit het plangebied is beoordeeld welke negatieve effecten de voorgenomen werkzaamheden kunnen hebben op mogelijk in het plangebied voorkomende beschermde soorten.

5.2 Aanwezige of te verwachten soorten

5.2.1 Vaatplanten

Op basis van de verspreidingsgegevens kunnen kartaizer anjer en kluwenklokje voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn onder andere duizendblad, late guldenroede, pitrus, smalle weegbree, teunisbloem en veldzuring waargenomen.

Kartaizer anjer

Kartaizer anjer groeit op zonnige plaatsen met een droge, voedselarme, kalkhoudende grond. De soort komt onder andere voor in schraalgraslanden, bermen en op rotsachtige plekken.

Het plangebied bestaat grotendeels uit een braakliggend terrein met een kruidige vegetatie. De soorten die zijn waargenomen tijdens het veldbezoek duiden op een voedselrijke en verstoorde bodem. Deze omstandigheden zijn niet geschikt als groeiplaats voor kartaizer anjer. Om bovenstaande reden is het voorkomen van kartaizer anjer binnen het plangebied uitgesloten.

Kluwenklokje

Kluwenklokje groeit op zonnige plaatsen met een voedselrijke, kalkhoudende en humushoudende grond. De soort komt onder ander voor in kalkgraslanden, bermen, op rivierdijken en in bossen.

Het plangebied bestaat grotendeels uit een braakliggend terrein met een kruidige vegetatie. De soorten die zijn waargenomen tijdens het veldbezoek duiden op een voedselrijke en verstoorde bodem. Hoewel kluwenklokje op voedselrijke bodems voorkomt, valt een braakliggend terrein niet binnen de bekende groeiplaatsen van de soort. Binnen een straal van 2 kilometer rondom het plangebied is kluwenklokje slechts eenmaal waargenomen. Dit betreft een verwilderd exemplaar (NDDFF, 2025). Soorten buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied vallen niet onder het beschermingsregime van soortenbescherming. Om bovenstaande redenen zijn negatieve effecten ten aanzien van kluwenklokje uitgesloten.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van de verspreidingsgegevens kunnen de volgende beschermde soorten voorkomen: boommarter, bunzing, damhert, das, eekhoorn, otter, steenmarter en wezel. Verder kunnen meer algemeen voorkomende beschermde zoogdieren zoals bosmuis, bruine rat, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, mol, ree, rosse woelmuis en vos voorkomen.

Boommarter, damhert en das

Boommarter, damhert en das komen voor binnen een straal van 2 kilometer rondom het plangebied. Deze soorten komen echter niet voor binnen het stedelijk gebied en worden daarom niet verwacht binnen het plangebied. De soorten komen voornamelijk voor in het bosgebied ten westen van Apeldoorn. Om deze reden worden deze soorten verder niet beoordeeld in de toetsing voor soorten.

Kleine marterachtigen

De bunzing, wezel en hermelijn behoren tot de kleine marterachtigen. Deze soorten maken gebruik van elementen die beschutting bieden, omdat de soorten kwetsbaar zijn tijdens het foerageren.

Deze elementen zijn onder andere dichte vegetatie, takkenhopen en stenenstapels. De bunzing komt in allerlei landschapstypen voor. Het dier lijkt echter een voorkeur te hebben voor kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de nabijheid. Ook in een bebouwde omgeving met veel groen kan de bunzing voorkomen, evenals in open bossen. De wezel heeft een voorkeur voor open en droog natuur- en cultuurlandschap, maar komt tevens voor in allerlei andere soorten habitat zoals bossen, duinen, wei- en akkerland. De hermelijn komt in vergelijkbaar habitat voor met als uitzondering dat de soort ook voorkomt op vochtig terrein. Voor alle drie de soorten kleine marters geldt dat goede schuilmogelijkheden met voldoende rust en de aanwezigheid van geschikt voedsel (met name woelmuizen) een vereiste is voor het voorkomen.

Binnen het plangebied bieden diverse delen voldoende dekking voor kleine marterachtigen. Zo kunnen kleine marterachtigen gebruik maken van de rietvegetatie rond de beekzone van de Grift, de bomen met struweel (liguster en braam) en de beukhaag langs de tennisbanen. Daarnaast is afhankelijk van het beheer op het braakliggende terrein, de kruidige vegetatie hoog en ruig genoeg om voldoende dekking te bieden. Met name de rietvegetatie langs de Grift kan een verbinding vormen voor de kleine marterachtigen om door het stedelijk gebied te migreren. Binnen het plangebied zijn meerdere muizenholten aangetroffen. Deze duiden niet alleen op aanwezigheid van voedsel voor marterachtigen, maar kunnen ook dienen als potentiële vaste rust- en voortplantingsplaatsen voor de wezel. De hermelijn is binnen een straal van 2 km rondom het plangebied niet waargenomen. Hermelijnen vermijden stedelijk gebied, waardoor de hermelijn niet wordt verwacht binnen het plangebied.

Effectenbeoordeling

De aanlegfase kan leiden tot vernietiging van vaste rust- en of voortplantingsplaatsen van kleine marterachtigen (bunzing en wezel) door het vergraven van de grond, dan wel indirect door langdurige verstoring. Hierbij kunnen dan ook (jonge) individuen worden verwond en/of gedood. Overtreding van artikel 11.54, lid 1a en 1b, van de Ow ten aanzien van bunzing en wezel is daarmee niet uitgesloten. In de eindsituatie gaat er permanent oppervlak aan geschikt leefgebied voor bunzing en wezel verloren.

Permanent negatieve effecten zijn daarom tevens niet uitgesloten. Er zijn vervolgstappen noodzakelijk om een overtreding van de Ow te voorkomen, deze worden beschreven in paragraaf 5.3.

Eekhoorn

De eekhoorn leeft in en nabij bossen. Wanneer er voldoende voedselaanbod is, komen eekhoorns ook in bebouwd gebied voor. Eekhoorns bouwen bolvormige nesten op minstens 5 m hoogte in bomen. Boomholten, oude kraaien- en eksternesten of nestkasten kunnen ook dienen als nestplaats. Eekhoorns hebben altijd meerdere nesten in gebruik waarvan één hoofdnest en vijf tot zes kleinere reserve nesten.

Binnen het plangebied zijn diverse boomsoorten aanwezig. Aanwezigheid van de eekhoorn is op ongeveer 100 meter afstand van het plangebied bekend (NDFF, 2025). Binnen het plangebied is geen sprake van een bosrijke omgeving. In de bomen binnen en nabij het plangebied zijn geen nesten of boomholtes waargenomen, waar de eekhoorn in kan verblijven. De aanwezige nesten op de planlocatie zijn vermoedelijk van houtduif, waardoor deze te klein zijn of van onvoldoende kwaliteit (er kan doorheen gekeken worden) om te dienen als verblijfplaats voor de eekhoorn. In het plangebied zijn vaste rust- of voortplantingsplaatsen van de eekhoorn uitgesloten. Het is niet uitgesloten dat de soort passerend voorkomt, maar het plangebied vormt geen belangrijk leefgebied voor de eekhoorn.

Effectenbeoordeling

Het plangebied vormt geen essentieel leefgebied voor de eekhoorn aangezien er in de directe omgeving meerdere alternatieve bomen en groenstroken aanwezig zijn waar de soort kan foerageren. De eekhoorn kan bijvoorbeeld foerageren in het Verzetstrijderspark. Doordat er binnen het plangebied geen sprake is van vaste rust- of voortplantingsplaatsen en geen essentieel leefgebied, zijn negatieve effecten ten aanzien van de eekhoorn uitgesloten.

Otter

Otters zijn te vinden in verschillende watergangen van voldoende waterkwaliteit en met voldoende voedselaanbod. Otters zijn gevoelig voor verstoring en versnippering. Verbonden watergangen en groenstructuren zijn van belang voor de aanwezigheid van de otter. Rust- en voortplantingsplaatsen van de otter bevinden zich in holten in oevers of ruimtes onder bomen en bruggen. Tevens worden oude konijnenholten en holten van beverratten gebruikt als verblijfplaats.

De otter is op circa 1,9 kilometer afstand van het plangebied waargenomen bij het Apeldoorns Kanaal. Binnen het stedelijk gebied van Apeldoorn zijn geen waarnemingen van de otter bekend (NDFF, 2025). Ondanks de aanwezigheid van de beek de Grift, vormt het plangebied geen geschikt leefgebied voor de otter. Het plangebied en de directe omgeving is gelegen langs een drukke weg (de Vlijtseweg) waardoor er sprake is van een hoge mate aan verstoring. Binnen het plangebied zijn geen potentiële geschikte verblijfplaatsen aangetroffen, zoals holten, of ruimtes onder bruggen en in bomen. De aanwezige ruimte onder de brug over de Grift is geïnspecteerd maar niet geschikt voor de otter om te verblijven. Tevens zijn tijdens het veldbezoek geen sporen van de otter waargenomen zoals spraints, voedselresten of pootafdrukken. Om bovenstaande redenen is aanwezigheid van de otter binnen het plangebied uitgesloten.

Steenmarter

De steenmarter leeft met name in kleinschalige parklandschappen. Steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals kruipruimtes en zolders hebben voor de soort de voorkeur om te dienen als verblijfplaats. Tevens kan de steenmarter gebruik maken van boomholtes, takkenhopen en dichte struwelen zolang er sprake is van een lage mate aan verstoring. De aanwezigheid van structuren als heggen, bosjes, greppels, rommelhoekjes en bermten zijn van belang voor het foerageren van de soort.

Binnen het plangebied zijn geen potentiële vaste rust- en voortplantingsplaatsen aanwezig. Er zijn geen takkenhopen, boomholtes of bebouwing aanwezig. Hoewel het ontbreekt aan vaste rust- en voortplantingsplaatsen, kan het plangebied wel functioneel leefgebied vormen voor de steenmarter. De steenmarter kan gebruik maken van de rietvegetatie rond de beekzone van de Grift, de bomen met struweel (liguster en braam) en de beukhaag langs de tennisbanen. Daarnaast is afhankelijk van het beheer op het braakliggende terrein, de kruidige vegetatie hoog en ruig genoeg om voldoende dekking te bieden. Met name de rietvegetatie langs de Grift kan een verbinding vormen voor de steenmarter om door het stedelijk gebied te migreren.

Effectenbeoordeling

Binnen het plangebied is geen sprake van vaste rust- en voortplantingsplaatsen voor de steenmarter. De steenmarter kan van het plangebied gebruik maken om te foerageren. Hoewel het plangebied geen essentieel foerageergebied vormt vanwege de aanwezigheid van alternatieve foerageergebieden in de omgeving, is het mogelijk dat het plangebied een functie heeft voor het migreren van de soort. Tijdens de aanlegfase kan door de inzet van zwaar materieel en gebruik van verlichting in of nabij het plangebied de steenmarter door de daarmee gepaard gaande effecten (geluids- en lichtproductie) worden verstoord. Het betreft echter een mobiele soort die tijdelijk kan vluchten naar nabijgelegen leefgebied. Dit leidt niet direct tot het overtreden van een van de verbodsbepalingen voor deze soort. In de eindsituatie blijft er voldoende alternatief geschikt leefgebied aanwezig buiten het plangebied. Permanent negatieve effecten worden daarom uitgesloten.

Wel dient invulling gegeven te worden aan de specifieke zorgplicht, die te allen tijde van toepassing is voor zowel beschermde als vrijgestelde of niet-beschermde soorten. De maatregelen behorend tot de specifieke zorgplicht zijn opgenomen in paragraaf 5.3.

Algemeen voorkomende beschermde zoogdieren

Het plangebied, is geschikt als leefgebied voor algemeen voorkomende geschermdde grondgebonden zoogdiersoorten zoals, bosmuis, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis en vos. Tijdens het veldbezoek zijn enkele muizenholen aangetroffen.

Effectbeoordeling

Door de inzet van zwaar materieel en gebruik van verlichting in of nabij het plangebied kunnen algemeen voorkomende soorten zoals hazen en muizen, door de daarmee gepaard gaande effecten (geluids- en lichtproductie) worden verstoord. Indien de verstoring van langere duur is, kan dit leiden tot het (tijdelijk) verlaten van vaste voortplantings- of rustplaatsen. Daarnaast is het niet uitgesloten dat bijvoorbeeld muizen worden gedood tijdens de beoogde ingreep. Voor deze algemeen voorkomende beschermde soorten bestaat in de Provincie Gelderland een algemene vrijstelling voor het aanvragen van een vergunning bij overtreding van verbodsbepalingen. Om deze reden hoeft voor deze soorten geen vergunning aangevraagd te worden. Wel dient invulling gegeven te worden aan de specifieke zorgplicht, die te allen tijde van toepassing is voor zowel beschermde als vrijgestelde of niet-beschermde soorten. De maatregelen behorend tot de specifieke zorgplicht zijn opgenomen in paragraaf 5.3.

5.2.3 Vleermuizen

Op basis van de verspreidingsgegevens kunnen de franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en watervleermuis voorkomen.

Vleermuizen worden in vrijwel het gehele land waargenomen. Ze maken gedurende een jaar gebruik van meerdere type verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen). Vleermuizen kunnen globaal opgedeeld worden in boombewonende soorten (zoals rosse vleermuis) en gebouwbewonende soorten (zoals laatvlieger en gewone dwergvleermuis). Een aantal soorten maken zowel van gebouwen als van bomen gebruik als verblijfplaats (bijvoorbeeld ruige dwergvleermuis). Vleermuizen foerageren over het algemeen op relatief windluwe plaatsen, zoals tuinen en langs bosranden.

Om van de verblijfplaats naar foerageergebied te komen (en andersom) wordt gebruikt gemaakt van zogenaamde vliegroutes, die bestaan uit lijnvormige elementen zoals bomenrijen en watergangen. Deze lijnvormige elementen kunnen tevens dienen als migratieroute van soorten die buiten Nederland overwinteren.

Verblijfplaatsen (zomer-kraam-paar-winter-)

Binnen het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Hierdoor is het voorkomen van verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten, zoals gewone dwergvleermuis uitgesloten. Binnen het plangebied zijn enkele bomen aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn de bomen binnen en nabij het plangebied nader geïnspecteerd op aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen zoals inrottingsholten, loszittend schors en spechtengaten. De geïnspecteerde bomen hadden geen geschikte openingen. Hierdoor kunnen de bomen niet dienen als potentiële verblijfplaats van boombewonende vleermuizen.

Vliegroutes

Binnen het plangebied staan de bomen verspreid waardoor vleermuizen de bomen niet kunnen gebruiken als vliegroute. De beek de Grift vormt een lijnvormige structuur door het landschap en kan daardoor gebruikt worden als vliegroute.

Foerageergebied

Het plangebied kan dienen als foerageergebied van vleermuizen door de aanwezigheid van een open veld, opgaand groen met bomen en een watergang. Deze elementen zijn voor diverse vleermuissoorten geschikt om te foerageren.

Effectbeoordeling

De lijnvormige structuur van de beek en daarmee de potentiële vliegroute, blijft behouden. Echter zullen over de Grift ontsluitingen worden gerealiseerd waarbij licht benodigd is. Deze verlichting zou kunnen zorgen voor verstoring van de mogelijk aanwezige vliegroute. De vliegroute over de Grift vormt geen essentiële vliegroute door de aanwezigheid van een alternatieve vliegroute buiten het plangebied. Als alternatief kunnen vleermuizen gebruik maken van het Apeldoorns kanaal. Dit kanaal is op 170 meter afstand ten oosten parallel gelegen aan de beek. Het voorkomen van essentiële vliegroutes binnen het plangebied is uitgesloten. Het plangebied vormt geen essentieel foerageergebied door de aanwezigheid van alternatieve foerageergebieden in de omgeving. Zo kunnen de sportvelden en het Verzetstrijderspark ten zuiden van het plangebied dienen als alternatieve locaties. Het voorkomen van essentieel foerageergebied binnen het plangebied is uitgesloten.

Hoewel binnen het plangebied geen verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute aanwezig is, kunnen de werkzaamheden en de permanente situatie leiden tot verstoring op langsvliegende en foeragerende vleermuizen. Om verstoring op vleermuizen en daarmee een overtreding van de Ow te voorkomen dienen maatregelen getroffen te worden. De te nemen maatregelen behoren tot de specifieke zorgplicht en zijn opgenomen in paragraaf 5.3.4.

5.2.4 Vogels

Uit de verspreidingsgegevens van de NDFF is gebleken dat in of in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van verschillende soorten broedvogels met zowel jaarrond als niet-jaarrond beschermde nesten. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogelsoorten waargenomen: houtduif, kauw, kokmeeuw, merel, pimpelmees, spreeuw, vink en winterkoning.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De nesten van een aantal vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Deze nesten zijn beschermd omdat ze jaarrond worden gebruikt, of omdat een soort zeer honkvast is en er elk jaar naar terugkeert en moeilijk in staat is om een nieuw nest te maken.

Dit kan zowel gaan om soorten die broeden in bebouwing als om soorten die broeden in bomen. Van de volgende broedvogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ransuil, roek, slechtvalk, steenuil en wespendif.

Tijdens het veldbezoek zijn de bomen in de omgeving van het plangebied geïnspecteerd op de aanwezigheid van grote nesten en horsten, deze zijn niet waargenomen. Daarnaast zijn er geen krijtsporen of plukplaatsen aangetroffen tijdens het veldbezoek. De aanwezigheid van potentieel jaarrond beschermde nesten van boom broedende soorten als: ransuil, buizerd, boomvalk en sperwer is daarom uitgesloten in de bomen in en nabij het plangebied. Binnen het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten die in gebouwen broeden, zoals huismus en gierzwaluw, is op voorhand uitgesloten. Voor de huismus geldt echter dat het plangebied onderdeel kan zijn van de functionele leefomgeving van deze soort. Huismussen hebben een klein leefgebied (<100m actieradius) waarbinnen elementen als droge, zandige plekken voor het nemen van een zandbad, water om te drinken en water om in te baden essentieel zijn. De tuinen en groenpercelen buiten het plangebied kunnen deze functies echter voldoende blijven vervullen voor de soort, waardoor ook permanent negatieve effecten op de functionele leefomgeving van de huismus worden uitgesloten.

De grote gele kwikstaart broedt langs de oevers van beken en rivieren. Dit komt voornamelijk voor in loofbos, maar komt ook voor in bebouwd gebied. De grote gele kwikstaart maakt nesten in nissen van muren, onder bruggen of bij boomwortels langs de oevers. Binnen het plangebied is een beek aanwezig. Langs de beek zijn meerdere waarnemingen van de grote gele kwikstaart bekend op circa 100 meter afstand van het plangebied. Broedgevallen van de soort nabij het plangebied zijn niet bekend. Binnen het plangebied zijn langs de beek geen geschikte nestlocaties aanwezig.

De bomen langs de beek hebben geen holtes of geschikte boomwortels. Onder de brug is een kleine ruimte aanwezig, maar deze is niet geschikt als nestlocatie, omdat deze toegankelijk is voor roofdieren, zoals de huiskat. De aanwezigheid van nestlocaties van de grote gele kwikstaart binnen het plangebied zijn uitgesloten. Mogelijk zijn buiten het plangebied wel geschikte nestlocaties aanwezig langs de Grift.

Vogels zonder jaarrond beschermd nest

In het plangebied en de directe omgeving kunnen algemene broedvogels zoals houtduif, kauw, kokmeeuw, merel, pimpelmees, spreeuw, vink en winterkoning voorkomen. In het plangebied is geschikt leefgebied aanwezig voor vogelsoorten als houtduif, merel en winterkoning om tot broeden te komen. In de bomen in het plangebied zijn twee nesten aangetroffen, vermoedelijk van houtduif. Ook is het struweel en beukenhaag geschikt als broedlocatie van soorten zoals merel. Het is aannemelijk dat (in het broedseizoen) algemene broedvogels in het plangebied broeden.

Effectbeoordeling

Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd in het broedseizoen kunnen broedende vogels binnen en in de directe omgeving van het plangebied worden verstoord en nesten worden vernield. Wanneer broedende vogels voortijdig het nest verlaten, geldt dit als het opzettelijk vernietigen of beschadigen van nesten en eieren van vogels. Dit is een overtreding van artikel 11.37 lid a, b en d, van de Ow. Het broedseizoen valt voor de meeste soorten tussen half maart en half augustus. Ook daarbuiten is het mogelijk dat broedende vogels worden aangetroffen, dit is afhankelijk van klimatologische omstandigheden. Er zijn vervolgstappen noodzakelijk om een overtreding van de Ow te voorkomen, deze worden beschreven in paragraaf 5.3.

Potentiële jaarrond beschermde nesten worden niet aangetast door het voornemen. Het optreden van permanente negatieve effecten op broedlocaties en leefgebied van huismus, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en roek is daarom op voorhand uitgesloten.

5.2.5 Vissen

Op basis van de verspreidingsgegevens is het voorkomen van de beekprik binnen het plangebied bekend. Aanwezigheid van de beekprik is bekend in de Grift.

Beekprik

De beekprik is een stromingsminnende soort. De soort leeft in beekjes en kleine rivieren met een matige stroming. De larven verblijven 7 jaar in de detritusbanken en slibbodems om daarna te metamorfoserend naar prikjarven. Het paaien vindt plaats op grindrijke plaatsen met stromend water. Het voorkomen van de beekprik is bekend in de binnen het plangebied gelegen Grift. De Gemeente Apeldoorn heeft een Soortenmanagementplan op laten stellen voor de beekprik. Uit het soortenmanagementplan blijkt dat het deel van de Grift binnen het plangebied habitat vormt voor larven. Paaihabitat is afwezig (Spikmans et al., 2017). De meest recente waarnemingen van beekprik in de Grift binnen het plangebied zijn uit 2023. Het is niet bekend of dit larven of volwassen individuen zijn (NDFF, 2025).

Effectenbeoordeling

Het voorkomen van de beekprik is bekend in de Grift binnen het plangebied. In de ruimtelijke ontwikkeling worden ontsluitingen aangelegd over de Grift om ervoor te zorgen dat verkeer vanaf de Vlijtseweg de parkeergarage kan bereiken. Tijdens het aanleggen van deze ontsluitingen kunnen beekprikken en larven worden gedood wanneer de sliblaag of detritusbanken in de beek worden aangetast tijdens werkzaamheden in het water. In de permanente situatie kan het aanleggen van deze ontsluitingen voor knelpunten zorgen binnen het beekstelsel waardoor dit deel van de Grift zijn functie als larvenhabitat kan verliezen. Het doden en aantasten (beschadigen/vernielen) van het leefgebied van de beekprik leidt tot overtreding van de Ow. Er zijn vervolgstappen noodzakelijk om een overtreding van de Ow te voorkomen, deze worden beschreven in paragraaf 5.3.

5.2.6 Amfibieën

Op basis van de verspreidingsgegevens kan Alpenwatersalamander voorkomen. Verder kunnen meer algemeen beschermde amfibieën voorkomen zoals bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

Alpenwatersalamander

De Alpenwatersalamander komt met name voor in heide-, bos- en agrarisch gebieden. De soort komt voor op zandgrond en vermijdt hoogveen en kleibodems. De Alpenwatersalamander overwintert onder stronken, in houtstapels en kleine holen. Het voortplantingswater bestaat met name uit vennen, poelen of andere kleine, geïsoleerde wateren. Ook in sloten komt de soort voor. Groot open water, rivier begeleidende wateren en snelstromende wateren worden vermeden. Het voortplantingswater dient goed bereikbaar te zijn vanaf de overwinteringsplaats.

Het plangebied is gelegen in stedelijk gebied waardoor het ontbreekt aan heide, bos en agrarisch gebied. De beek in het plangebied is niet geïsoleerd gelegen en heeft een snelstromend karakter. Door het reliëf op het braakliggende terrein ontstaan na regenval op het terrein tijdelijke zeer ondiepe plassen. Deze zijn niet geschikt door het tijdelijke karakter. Hierdoor vormt het plangebied geen geschikt leefgebied voor de Alpenwatersalamander. Het voorkomen van de soort is daarmee uitgesloten.

Algemeen voorkomende beschermde amfibieën

De beek binnen het plangebied stroomt vrij snel en bevat vis, waardoor de watergang marginaal geschikt voortplantingswater vormt voor amfibieën. Door het reliëf op het braakliggende terrein ontstaan na regenval op het terrein tijdelijke zeer ondiepe poelen.

Het tijdelijk water in het plangebied biedt tevens marginaal geschikt voortplantingshabitat voor algemeen voorkomende soorten zoals bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. In het plangebied zijn enkele overwinteringsstructuren aanwezig, zoals muizenholen en struweel waar deze algemeen voorkomende amfibiesoorten gebruik van kunnen maken. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is daarom niet uitgesloten.

Effectbeoordeling

Door de inzet van zwaar materieel en gebruik van verlichting in of nabij het plangebied kunnen algemeen voorkomende soorten als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander door de daarmee gepaard gaande effecten (geluids- en lichtproductie) worden verstoord. Indien de verstoring van langere duur is, kan dit leiden tot het (tijdelijk) verlaten van vaste voortplantings- of rustplaatsen. Daarnaast is het niet uitgesloten dat amfibieën worden gedood tijdens de beoogde ingreep. Voor deze algemeen voorkomende beschermde soorten bestaat in de Provincie Gelderland een algemene vrijstelling voor het aanvragen van een vergunning bij overtreding van verbodsbepalingen. Om deze reden hoeft voor deze soorten geen vergunning aangevraagd te worden. Wel dient invulling gegeven te worden aan de specifieke zorgplicht, die te allen tijde van toepassing is voor zowel beschermde als vrijgestelde of niet-beschermde soorten. De maatregelen behorend tot de specifieke zorgplicht zijn opgenomen in paragraaf 5.3.

5.2.7 Reptielen

Op basis van de verspreidingsgegevens kunnen hazelworm en ringslang voorkomen.

Hazelworm en ringslang

De hazelworm en ringslang zijn binnen een straal van 2 kilometer rondom het plangebied waargenomen. Deze soorten komen echter voornamelijk voor in het bosgebied ten westen van Apeldoorn. Van de ringslang zijn enkele waarnemingen bekend in het westelijke deel van het stedelijk gebied van Apeldoorn. In het stedelijk gebied rondom het plangebied zijn echter geen waarnemingen bekend. Deze reptielen zijn gebonden aan structuurrijke biotopen zoals bos, heide en natuurlijke graslanden. Binnen het plangebied ontbreken deze structuren. Het plangebied is gelegen langs een drukke weg (Vlijtseweg) en dient als doorgang voor scholieren, waardoor er sprake is van een hoge mate aan verstoring. Om deze reden worden deze soorten verder niet beoordeeld in de toetsing voor soorten.

5.2.8 Ongewervelden

Op basis van de verspreidingsgegevens kunnen de volgende beschermde ongewervelden voorkomen: grote vos, grote weerschijnvlinder, sleedoorpage, teunisbloempijlstaart en vliegend hert.

Grote vos en grote weerschijnvlinder

De grote vos is een zwervende dagvlinder welke gebonden is aan bosrijke gebieden. Waardplanten van de soort zijn iep, zoete kers en diverse wilgensoorten. De soort zet eitjes af op hoge solitaire bomen. De vlindersoort heeft geschikte overwinteringsplaatsen nodig, zoals holle bomen of houtstapels. De grote weerschijnvlinder komt voor in loofbossen en wilgenbroekbossen. Boswilg en grauwe wilg vormen de waardplanten van deze soort.

De grote vos en grote weerschijnvlinder zijn allebei gebonden aan bosrijke gebieden. In het plangebied en de directe omgeving zijn geen bosgebieden aanwezig. Daarnaast zijn tijdens het veldbezoek geen waardplanten van deze vlindersoorten waargenomen. Hierdoor is het plangebied ongeschikt als leefgebied voor grote vos en grote weerschijnvlinder. Een soort als grote vos kan het plangebied passeren door het zwervende karakter van de soort. Echter wordt het doden van individuen niet verwacht doordat het plangebied niet geschikt is als leefgebied. Derhalve zijn negatieve effecten ten aanzien van grote vos en grote weerschijnvlinder uitgesloten.

Sleedoornpage

De sleedoornpage is een weinig mobiele vlinder. De soort vliegt zelden verder dan enkele honderden meters langs een bosrand of struweel. Waardplanten van de soort zijn sleedoorn en enkele andere Prunus-soorten. Vrouwtjes voeden zich daarnaast ook met nectar van andere soorten.

De sleedoornpage is op diverse plaatsen binnen het stedelijk gebied waargenomen. In de directe omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend (NDFF, 2025). Binnen het plangebied is struweel aanwezig, maar deze zijn niet voorzien van waardplanten van de sleedoornpage. De waardplanten van sleedoornpage zijn in het gehele plangebied niet aanwezig. Hierdoor is er geen sprake van geschikt leefgebied voor de sleedoornpage en zijn negatieve effecten ten aanzien van de sleedoornpage uitgesloten.

Teunisbloempijlstaart

De teunisbloempijlstaart komt met name voor op open, warme plekken. Dit zijn met name braakliggende en ruderaal terreinen, maar ook open plekken in bos of bosranden. De teunisbloempijlstaart is een warmte minnende soort welke door klimaatverandering steeds vaker wordt waargenomen in Nederland. De pop van de vlinder overwintert in de strooisellaag. (Middelste) teunisbloem, (harig) wilgenroosje, basterdwederik en grote kattenstaart vormen de waardplanten van de teunisbloempijlstaart.

De teunisbloempijlstaart komt in het stedelijk gebied van Apeldoorn voor en is op circa 800 meter afstand van het plangebied waargenomen (NDFF, 2025). Het plangebied bestaat voor een groot deel uit braakliggend terrein. Op het terrein groeien kruidachtige plantensoorten. Tijdens het veldbezoek zijn meerdere exemplaren (circa 30-40) van uitgebloeide teunisbloem (spec.) waargenomen. Hierdoor is het plangebied geschikt voor de teunisbloempijlstaart en kan het voorkomen van de soort niet op voorhand worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

De teunisbloempijlstaart is in het rups stadium geen mobiele soort. De aanlegfase kan leiden tot vernietiging van waardplanten en rupsen van de teunisbloempijlstaart. Dan wel door het verwijderen van de kruidige vegetatie, dan wel bij de graafwerkzaamheden. Overtreding van artikel 11.54, lid 1a en 1b, van de Ow ten aanzien van teunisbloempijlstaart is daarmee niet uitgesloten. In de eindsituatie gaat er permanent oppervlak aan geschikt leefgebied verloren. Permanent negatieve effecten worden daarom tevens niet uitgesloten. Er zijn vervolgstappen noodzakelijk om een overtreding van de Ow te voorkomen, deze worden beschreven in paragraaf 5.3.

Vliegend hert

Vliegend hert is de grootste Nederlandse kever. De soort is afhankelijk van rottend eikenhout, dat wordt aangetast door schimmels, voor de ontwikkeling van haar larven.

Het vliegend hert is op circa 100 meter afstand van het plangebied waargenomen. Het gaat om één individu (NDFF, 2025). Binnen het plangebied zijn enkele eikenbomen aanwezig. Deze bomen hebben geen rottingsverschijnselen. Hierdoor zijn deze bomen niet geschikt als voortplantingsplaats voor vliegend hert. Negatieve effecten ten aanzien van vliegend hert zijn derhalve uitgesloten.

5.2.9 Rode lijst soorten

In de Ow is de specifieke zorgplicht opgenomen waarbij specifiek dieren en planten van de rode lijst soorten worden benoemd. In de Ow is opgenomen dat er op basis van objectieve gegevens vastgesteld moet worden of er nadelige gevolgen kunnen optreden voor dieren van de rode lijst, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en/of hun eieren. Indien dit het geval is dienen passende preventieve maatregelen getroffen te worden om nadelige gevolgen te voorkomen. Daarom is er aanvullend in de NDFF een check gedaan op het voorkomen van rode lijst soorten in de directe omgeving van het plangebied.

Uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF blijkt dat flora en fauna van de Rode lijst is waargenomen in of nabij het plangebied. De volgende Rode lijst soorten zijn in of nabij het plangebied waargenomen: beekprik, graspieper, huismus, keep, rivierdonderpad, ruige anjer, sikkelklaver, veldkruidkers en wintertaling. Van deze soorten zijn de beekprik en de rivierdonderpad binnen het plangebied waargenomen. De rivierdonderpad bevindt zich evenals de beekprik in de Grift. Voor de beekprik worden voorzorgsmaatregelen getroffen waar de rivierdonderpad op mee kan liften. De Rode lijst is een uitgebreide lijst is met soorten uit allerlei soortgroepen. De lijst omvat ook soorten waarvan de ecologie en verspreiding niet goed bekend is. De soorten van de Rode lijst worden daarom ook niet altijd goed onderzocht of gemonitord. Zeker buiten natuurgebieden, is er weinig bekend over de verspreiding van veel Rode lijstsoorten. Het is daarom nooit volledig uit te sluiten dat er Rode lijstsoorten aanwezig zijn in het plangebied. Door het nemen van voorzorgsmaatregelen zoals beschreven in paragraaf 5.3 wordt echter voldaan aan de specifieke zorgplicht en wordt een overtreding van de Ow ten aanzien van deze soorten voorkomen.

5.3 Voorzorgsmaatregelen en noodzaak vervolgstappen

In deze paragraaf zijn de noodzakelijke te nemen vervolgstappen ten aanzien van beschermde soorten beschreven. Het gaat om vervolgstappen als het uitvoeren van nader onderzoek en het nemen van voorzorgs- of mitigerende maatregelen. De vervolgstappen zijn gericht op de soorten waarvoor geldt dat een overtreding van de Ow als gevolg van het voornemen niet op voorhand uitgesloten kan worden.

5.3.1 Grondgebonden zoogdieren

Kleine marterachtigen (bunzing en wezel)

Voor het permanent vernietigen vaste voortplantingsplaatsen en of rustplaatsen van kleine marterachtigen zijn geen voorzorgsmaatregelen te nemen. Evenals het permanent vernietigen van leefgebied van kleine marterachtigen. Nader soortgericht onderzoek dient uit te wijzen welke functie het plangebied precies vervult voor de soortgroep. Onderzoek naar kleine marterachtigen kan uitgevoerd worden in de periode van juni tot en met half november en heeft een doorlooptijd van circa acht weken (BIJ12, 2024). Aan de hand van de resultaten van het soortgericht onderzoek, moet bepaald worden welke voorzorgs-, mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen moeten worden. Indien sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Ow is het aanvragen van omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

Voor kleine marterachtigen geldt dat er op basis van alleen habitatbeoordeling aangenomen mag worden dat ze voorkomen binnen het plangebied. In dat geval mag zonder uitvoering van nader soortgericht onderzoek een omgevingsvergunning aangevraagd worden voor deze soorten.

5.3.2 Vleermuizen

Om het verstoren van foeragerende of langsvliegende vleermuizen, of verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied (en overtreding van verbodsartikelen van de Ow) te voorkomen zijn de volgende maatregelen nodig:

- De aanlegwerkzaamheden bij daglicht uit te voeren van zonsopkomst tot zonsondergang of bij nachtelijke werkzaamheden aangepaste verlichting te gebruiken die gericht is op de bouwplaats en niet op het omringende landschap.
- In de gebruiksfase dient aangepaste verlichting gebruikt te worden (neerwaarts gericht en amberkleurig)

Bovenstaande eerste maatregel is van toepassing indien gewerkt wordt in de actieve periode van vleermuizen, indien buiten de actieve periode van vleermuizen gewerkt wordt, dus in de winterrustperiode van half november t/m half maart, zijn geen aanvullende maatregelen nodig en kan regulier licht worden toegepast, met de aantekening dat het voorkomen van verstrooiing naar de omgeving ook in de winterperiode nodig blijft ten aanzien van leefgebieden van bijvoorbeeld zoogdieren en vogels.

5.3.3 Broedvogels

Vergunning voor vernietiging van broedgevallen wordt in principe niet verleend, waardoor het voorkomen van (langdurige) verstoring of vernietiging van broedgevallen noodzakelijk is. Het verstoren van broedgevallen is te voorkomen door:

- Buiten het broedseizoen te werken, of;
- Indien gewerkt wordt in het broedseizoen, de werkzaamheden ecologisch te laten begeleiden zodat gewerkt wordt buiten de verstoringafstand van aanwezige broedgevallen.

Om broedgevallen te voorkomen kunnen maatregelen genomen worden om het terrein ongeschikt te maken voor broedvogels door buiten het broedseizoen beplanting te maaien, rooien en snoeien. Daarnaast kunnen maatregelen worden genomen om broedvogels af te schrikken zoals het plaatsen van linten. Indien gekozen wordt om buiten het broedseizoen te starten dient ten alle tijden een broedvogelinspectie te worden uitgevoerd door ecologisch deskundige. Afhankelijk van de uitkomsten kan er wel of niet gestart worden met de werkzaamheden.

Veel methoden om tijdens het broedseizoen door te kunnen werken, zijn niet “waterdicht”; het is vaak niet te garanderen dat broedgevallen niet zullen optreden. Buiten het broedseizoen werken heeft dan ook de voorkeur om overtreding van de Ow ten aanzien van broedvogels te voorkomen. Het broedseizoen loopt grofweg van maart tot augustus, afhankelijk van de weersomstandigheden. Het is echter mogelijk dat buiten deze periode ook broedgevallen aanwezig zijn. Een houtduif kan bijvoorbeeld nog tot half oktober broeden. Het is daarom van belang om het terrein enkele dagen voor aanvang van de werkzaamheden te laten inspecteren door een ter zake kundig ecooloog. In de periode van november tot en met januari is dit niet nodig omdat de kans op broedgevallen dan nihil is.

5.3.4 Vissen

Voor het permanent vernietigen van geschikt leefgebied van beekprik zijn geen voorzorgsmaatregelen te nemen. Voor de beekprik heeft de Gemeente Apeldoorn een Soortmanagementplan opgesteld. Dit Soortmanagementplan is uit 2017. Het onderzoek is inmiddels verouderd en niet meer geldig. Hierdoor kan er niet gewerkt worden met het Soortenmanagementplan. De onderzoeksresultaten van het Soortmanagementplan hebben vastgesteld dat de Grift binnen het plangebied larvenhabitat vormt voor de beekprik. Derhalve is het uitvoeren van nader gericht onderzoek niet benodigd. De functie van de Grift voor de beekprik is bekend en de beoogde ruimtelijke ingreep leidt mogelijk tot aantasting van het larvenhabitat. Wanneer werkzaamheden plaatsvinden waarbij in de beek wordt gewerkt en de sliblaag of detritusbanken worden aangetast (bijvoorbeeld voor het plaatsen van een duiker) is er sprake van een overtreding van verbodsbepalingen van de Ow. In dat geval is het aanvragen van een omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

5.3.5 Ongewervelden

Voor het permanent vernietigen van vaste voortplantingsplaatsen en of rustplaatsen van de teunisbloempijlstaart zijn geen voorzorgsmaatregelen te nemen. Nader soortgericht onderzoek dient uit te wijzen welke functie het plangebied precies vervult voor de soort. Onderzoek naar de teunisbloempijlstaart kan in de periode dat de eitjes zijn uitgekomen en rupsen zich op de waardplanten bevinden. Dit kan in de periode van juni tot en met augustus en heeft een doorlooptijd van circa een maand.

Aan de hand van de resultaten van het soortgericht onderzoek, moet bepaald worden welke voorzorgs-, mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen moeten worden. Indien sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Ow is het aanvragen van omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

5.3.6 Specifieke zorgplicht

Voor alle soorten, beschermd of niet, geldt te allen tijde de specifieke zorgplicht. Onderstaand wordt een aantal maatregelen beschreven om aan de specifieke zorgplicht te voldoen:

- De werkzaamheden worden bij voorkeur alleen overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd. Veel algemene en beschermde diersoorten zijn vooral actief gedurende de vroege ochtend, late avond en nacht;
- Na zonsondergang wordt het gebruik van kunstlicht zoveel mogelijk beperkt en uitstraling van licht naar de omgeving voorkomen;
- Indien er nabij vegetatie, of watergangen gewerkt moet worden, wordt er één richting opgewerkt, zodat kleine dieren van de werkzaamheden vandaan kunnen vluchten. Houd hierbij rekening met vluchtwegen (werk dus niet richting een doodlopende hoek) en zorg dat de dieren voldoende vrije ruimte hebben om te vluchten;
- Voor de uitvoering van de werkzaamheden wordt enkel gebruik gemaakt van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Zo wordt onnodige verstoring van dieren en planten en beschadiging van hun leefgebied voorkomen;
- Wanneer de werkzaamheden gedurende langere tijd stilliggen, dient het terrein vóór herstart van de werkzaamheden (opnieuw) geïnspecteerd te worden door een erkend ecoloog.

5.4 Conclusie soortenbescherming

Het onderstaande overzicht (tabel 5-1) geeft een samenvatting van de mogelijk voorkomende beschermde soorten in en rondom het plangebied en de hierboven beschreven effecten. In deze samenvatting is ook beschreven of nader vervolgonderzoek noodzakelijk is en eventueel vergunning noodzakelijk is.

Tabel 5 1. Overzicht van mogelijk voorkomende soorten in het plangebied, waarvoor geldt dat het optredende van negatieve tijdelijke en/of permanente effecten, en een overtreding van de Ow niet op voorhand uitgesloten is. Er is aangegeven welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Soortgroep	Soort of soorten	Tijdelijke en/of permanente effecten?	Verbodsbepaling Ow	Vervolgstappen/voorzorgs maatregelen noodzakelijk?
Grondgebonden zoogdieren	<i>Kleine marterachtigen: bunzing, wezel en hermelijn</i>	Doding en verwonding van individuen. & Vernietiging van vaste rust- en of voortplantingsplaats en	Artikel 11.54, lid 1a en 1b	Nader soortgericht onderzoek is noodzakelijk of omgevingsvergunning aanvragen op basis van habitatbeoordeling
	<i>Algemeen voorkomende soorten als bosmuis, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis en vos</i>	Doding van individuen. & Vernietiging van vaste rust- en of voortplantingsplaats en	Artikel 11.54, lid 1a en 1b	Nemen voorzorgsmaatregelen specifieke zorgplicht

Projectgerelateerd

Broedvogels	<i>Algemene broedvogels zoals houtduif, merel, vink en winterkoning</i>	Vernietigen of beschadigen van nesten en eieren van vogels.	Artikel 11.37 lid a, b en d, van de Ow.	Werken buiten het broedseizoen Of werken onder ecologische begeleiding
Vissen	<i>Beekprik</i>	Doding van individuen. & Vernietiging van vaste rust- en of voortplantingsplaatsen	Artikel 11.54, lid 1a en 1b	Indien werkzaamheden in de beek worden uitgevoerd is een omgevingsvergunning noodzakelijk
Amfibieën	<i>Algemeen voorkomende soorten als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander</i>	Doding van individuen. & Vernietiging van vaste rust- en of voortplantingsplaatsen	Artikel 11.54, lid 1a en 1b	Nemen voorzorgsmaatregelen specifieke zorgplicht
Ongewervelden	<i>Teunisbloempijlstaart</i>	Doding en verwoning van individuen. & Vernietiging van vaste rust- en of voortplantingsplaatsen	Artikel 11.54, lid 1a en 1b	Nader soortgericht onderzoek is noodzakelijk

6 Toetsing houtopstanden

In dit hoofdstuk is beoordeeld of een kapmelding nodig voor het kappen van de houtopstand zoals bedoeld in de Omgevingswet.

6.1 Werkwijze toetsing Houtopstanden

Voor het onderdeel Houtopstanden is onderzocht of de bescherming van houtopstanden, zoals bedoeld in de Omgevingswet, binnen het project van toepassing is. Voor de beoordeling is gebruik gemaakt van de bebouwde kom grenzen van de gemeente Apeldoorn zoals weergegeven op de Groenstructuurkaart van de gemeente (Gemeente Apeldoorn, 2017).

6.2 Voorgenomen kapomvang en beoordeling

Een houtopstand is een 'zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend'. Het (deels) vellen van een houtopstand zorgt ervoor dat deze verdwijnt of beschadigd raakt. Herbeplanten zorgt voor nieuwe houtopstand. Vellen betreft het 'rooien of verrichten van andere handelingen die de dood of ernstige beschadiging van een houtopstand tot gevolg kunnen hebben'. De rijksregels over vellen en herbeplanten gelden in een aantal gevallen niet (Ow Bal artikel 11.111). Figuur 6-1 geeft in paars grofweg de bebouwde komgrenzen van de Gemeente Apeldoorn weer. Te zien is dat het plangebied binnen de bebouwde komgrenzen ligt en dat de aanwezige houtopstanden daarmee niet beschermd zijn onder de Omgevingswet. Mogelijk is vanuit gemeentelijk beleid/regels wel een kapvergunning benodigd. Daar is in deze rapportage niet aan getoetst.

Figuur 6-1 De bebouwde komgrenzen Wet natuurbescherming (nu Omgevingswet) in Gemeente Apeldoorn ten opzichte van het plangebied (weergegeven als rood vierkant). Bron: Gemeente Apeldoorn, 2017.

6.3 Conclusie houtopstanden

Binnen het voornemen is geen sprake van de kap van houtopstanden zoals beschermd onder de Omgevingswet. Er zijn daarom geen vervolgstappen nodig voor het kappen van bomen in het kader van de Omgevingswet. Mogelijk is vanuit gemeentelijk beleid/regels wel een kapvergunning benodigd. Daar is in deze rapportage niet aan getoetst.

7 Toetsing Gelders Natuurnetwerk

In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het plangebied planologisch, volgens de Omgevingsverordening van de provincie beschermde natuur (Het Gelders Natuurnetwerk (GNN) of de Groene ontwikkelzone (Go)) gelegen is. Er wordt beoordeeld of er vervolgstappen ten aanzien van deze natuurwaarden nodig zijn.

7.1 Werkwijze toetsing NNN

Het GNN/GO-beleid is vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening van de provincie Gelderland, hierin zijn de regels opgenomen waaraan ruimtelijke plannen binnen gemeenten aan moeten voldoen. Bij dit onderdeel is onderzocht of het plangebied in of nabij het GNN/ de GO ligt.

Hiervoor is gebruik gemaakt van de kaart van de Geconsolideerde omgevingsverordening van de Provincie Gelderland (Provincie Gelderland, 2023). Op grond van de aard van de ingreep en de afstand tot beschermde gebieden wordt bepaald of en welke vervolgstappen nodig zijn.

7.2 Ligging plangebied t.o.v. het GNN

Het dichtstbijzijnde GNN-gebied ligt op ruim 700 meter ten noorden van het plangebied (zie Figuur 7-1). Het gebied betreft een nat-droge verbindingszone langs het Apeldoorns kanaal.

Figuur 7-1. De Ligging van het plangebied (weergegeven in rood) ten opzichte van Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone.

7.3 Toetsing Omgevingsverordening Provincie Gelderland

Conform het GNN-/GO-toetsingskader van de omgevingsverordening van de Provincie Gelderland dienen alleen projecten (bestemmingsplan wijzigingen) die binnen het GNN/de GO plaatsvinden, getoetst te worden op negatieve effecten op de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang van het GNN/ de GO. Effecten op als gevolg van externe werking hoeven niet te worden beoordeeld.

De beoogde ruimtelijke ingreep vraagt niet om een bestemmingsplanwijziging binnen deze elementen, waardoor geen verder toetsing noodzakelijk is

7.4 Conclusie toetsing NNN

De beoogde ruimtelijke ingreep vraagt niet om een bestemmingsplanwijziging binnen het GNN of de GO. Er zijn geen verder vervolgstappen ten aanzien van deze planologisch beschermde natuur noodzakelijk.

8 Advies bovenwettelijke maatregelen

Het project biedt kansen om de ecologische kwaliteit van het plangebied te verbeteren. Dit hoofdstuk beschrijft enkele kansrijke maatregelen die de gemeente Apeldoorn binnen het project kan nemen om de ecologische kwaliteit van het gebied te verbeteren.

8.1 Beleid voor Natuur Inclusief bouwen gemeente Apeldoorn

Gemeente Apeldoorn heeft een Beleid voor Natuur Inclusief- en Klimaat Adaptief (NIKA) ontwikkelen en bouwen (Gemeente Apeldoorn, 2024). Het is wenselijk dat bij iedere nieuwe stedelijke ontwikkeling natuur en klimaatadaptatie een centrale rol geeft. Door stedelijke ontwikkeling wil de gemeente Apeldoorn de leefomgeving verrijken met meer biodiversiteit en klimaatbestendigheid. Om dit te realiseren, heeft de gemeente Apeldoorn de NIKA-waarden geformuleerd waaraan elke ontwikkeling moet voldoen. Deze waarden staan voor een nieuwe manier van ontwikkelen, waarbij de gemeente Apeldoorn zich bewust is van de noodzaak om natuurinclusief en klimaatadaptief te bouwen. De gemeente Apeldoorn is ervan overtuigd dat deze aanpak niet alleen ecologische en sociale voordelen biedt, maar ook de vastgoedwaarde verhoogt.

8.2 Maatregelen natuurinclusief Griftgarage

Gebaseerd op het NIKA-beleid van de gemeente Apeldoorn worden de volgende natuurinclusieve en eveneens klimaatadaptieve maatregelen voorgesteld voor de Griftgarage.

1. Waterberging

- Zorg voor opvang van regenwater door middel van wadi's of regenwaterbuffers.
 - De wadi's en regenwaterbuffers kunnen o.a. leefgebiedsfuncties vervullen voor amfibieën en verschillende soorten ongewervelden.

2. Voorzieningen voor gebouwbewonende soorten (vleermuizen en vogels)

- Plaats nestkasten of inbouwstenen voor gierzwaluwen en huismussen op diverse oriëntaties aan de bebouwing.
- Installeer vleermuiskasten of inbouwstenen op diverse oriëntaties aan de bebouwing.
- Houd rekening met de aanwezige huismussen door een compleet leefgebied voor deze soort te realiseren, inclusief wintergroene struwelen om in te schuilen en poelen en open zand om in te badden.
- Aanvullend kan gedacht worden aan:
 - Zwarte roodstaart nestkasten
 - Grote gele kwikstaart en witte kwikstaart nestkasten
 - Huiszwaluw nestkasten
 - Spreeuw nestkasten
 - Insectenhotel/bijenstenen
 - Steenmarterkast
 - Egelkast
 - Mussentoren

3. Groen op maaiveld

- Minimaal 40% van het plangebied (2.300 m²) moet groen zijn, waarvan minimaal de helft (1.150 m²) biodivers groen.
- Zorg voor een mix van standaard groen (gazon, solitaire bomen) en biodivers groen (bloemrijk grasland, bijenvriendelijke borders).

- Houd rekening met de mogelijk aanwezige marterachtigen door aaneengeschakelde elementen met dekking te realiseren, waar deze dieren veilig langs kunnen bewegen.
- Houd ook rekening met de mogelijk aanwezige teunisbloempijlstaart, door met het beheer te focussen op geschikte groei locaties voor pioniervegetatie.
- Aanvullend kunnen groene daken een gunstig effect hebben op de lokale biodiversiteit.

4. Aanplant bomen

- Plant minimaal 1 boom per 200 m² bebouwing.
- Gebruik een mix van grote en kleine boomsoorten, afhankelijk van de beschikbare ruimte.
- Zorg voor goede groeiplaatsen voor de bomen om hun gezondheid en groei te waarborgen.
- Kies altijd voor inheemse boomsoorten voor een zo gunstig mogelijk effect op de biodiversiteit.

5. Groene daken en gevels

- Afhankelijk van het ontwerp van de parkeergarage kan gekozen worden voor groene daken of groene gevels.
- Houd hierbij rekening met inheemse plantensoorten en soorten die een toevoeging kunnen hebben voor plaatselijk voorkomende soorten.

Aanvullend op het NIKA-beleid kunnen nog andere maatregelen toegevoegd worden.

6. Groene verbindingen en faunapassages

- Om ervoor te zorgen dat de ontwikkeling niet leidt tot versnippering van leefgebieden en het huidige netwerk te versterken kunnen groene verbindingen gerealiseerd worden.
 - Hierbij kan gedacht worden om de Grift en de bijbehorende oevers als verbinding te versterken door bijvoorbeeld takkenrillen en een bomenrij langs de oevers te plaatsen.
 - Bij de aan te leggen ontsluiting kan gedacht worden aan faunapassages onder de ontsluiting (bij bijvoorbeeld een brug) of in het wegdek, zodat bijvoorbeeld marterachtigen onverstoord de ontsluiting kunnen passeren.

Door het nemen van voorgenoemde bovenwettelijke maatregelen kan worden voldaan aan het NIKA-beleid van de gemeente Apeldoorn en kan de ecologische kwaliteit van het plangebied te verbeteren.

9 Conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusie en aanbevelingen van deze natuurtoets gepresenteerd. De beoordelingen onderliggend aan de conclusie zijn tot stand zijn gekomen op basis van het voornemen en de uitgangspunten zoals beschreven in paragraaf 3.2. Als het plan en de uitgangspunten wijzigen dient dan contact opgenomen te worden met de begeleidend ecooloog om te bepalen of deze natuurtoets nog volstaat.

9.1 Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Veluwe en ligt op circa 1,5 kilometer afstand van het plangebied. Vanuit het voornemen zijn negatieve effecten verzuring en vermessing op de omliggende Natura 2000-gebieden niet op voorhand uitgesloten. Vanwege het vervallen van de partiële vrijstelling dient voor het voornemen voor de aanleg- en gebruiksfase een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd.

9.2 Soortenbescherming

In het plangebied kunnen mogelijk beschermde zoogdieren, broedvogels en amfibieën voorkomen. Deze soorten kunnen gebruik maken van de ruigte en het tijdelijke water binnen het plangebied en de bebouwing in de directe omgeving van het plangebied als leefgebied. Voor de meeste van deze soorten zijn negatieve effecten en een overtreding van de Ow te voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen zoals beschreven in paragraaf 5.3. Voor kleine marterachtigen, beekprik en de teunisbloempijlstaart geldt dat niet. Nader soortgericht onderzoek dient uit te wijzen welke functie het plangebied precies vervult voor de kleine marterachtigen en teunisbloempijlstaart. Onderzoek naar kleine marterachtigen kan uitgevoerd worden in de periode van juni tot en met half november en heeft een doorlooptijd van circa acht weken (BIJ12,2024). Onderzoek naar de teunisbloempijlstaart kan in de periode van juni tot en met augustus en heeft een doorlooptijd van circa een maand. Aan de hand van de resultaten van het soortgericht onderzoek, moet bepaald worden welke voorzorgs-, mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen moeten worden. Voor de beekprik is geen nader soortgericht onderzoek benodigd. Indien de werkzaamheden plaatsvinden in de beek door bijvoorbeeld een duiker te plaatsen, kan het doden van individuen en het permanent aantasten van het leefgebied niet uitgesloten worden en is er sprake van overtreding van verbodsbepaling van de Ow. Indien sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Ow is het aanvragen van omgevingsvergunning voor een flora- en fauna- activiteit noodzakelijk.

9.3 Houtopstanden

Binnen het voornemen is geen sprake van de kap van houtopstanden zoals beschermd onder de Omgevingswet. Er zijn daarom geen vervolgstappen nodig voor het kappen van bomen in het kader van de Omgevingswet. Mogelijk is vanuit gemeentelijk beleid/regels wel een kapvergunning benodigd. Daar is in deze rapportage niet aan getoetst.

9.4 Gelders Natuurnetwerk

De beoogde ruimtelijke ingreep vraagt niet om een bestemmingsplanwijziging binnen het GNN of de GO. Er zijn geen verder vervolgstappen ten aanzien van deze planologisch beschermde natuur noodzakelijk.

9.5 Advies bovenwettelijke maatregelen

Door het nemen van enkele bovenwettelijke maatregelen kan de ecologische kwaliteit van het plangebied verbeterd worden.

Literatuur

Alterra (2005), Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1375, ISSN 1566-7197

FLORON (2025), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende plantensoorten, via FLORON Verspreidingsatlas, via: <https://www.verspreidingsatlas.nl>.

Gemeente Apeldoorn (2017), Groenstructuurkaart Apeldoorn. Geraadpleegd via: https://digitaleplannen.apeldoorn.nl/pdfplannen/Beleidsstukken/Groenstructuurkaart/Vastgesteld/Vastgesteld_Groenstructuurkaart.pdf

Gemeente Apeldoorn (2024), NIKA Beleid voor Natuur Inclusief- en Klimaat Adaptief ontwikkelen en bouwen. Geraadpleegd via: https://www.apeldoorn.nl/DATA/APD/docs/producten-diensten/wonen-en-leven/verbouwen-en-milieu/duurzaamheid/NIKA/APD_Rapport_NW_NIKA_v2a-comp.pdf

Provincie Gelderland (2023), kaart van de Geconsolideerde omgevingsverordening van de Provincie Gelderland. Geraadpleegd via: <https://gldanders.planoview.nl/planoview>

Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2024), informatie mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden via: <https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1>

Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2025), informatie over de ligging en begrenzing van verschillende Natura 2000-gebieden via: <https://www.natura2000.nl/>

Nationale Databank Flora en Fauna, periode 2020-2025, via: <https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>.

RAVON (2025), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende soorten amfibieën en reptielen, via: <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>.

Spikmans, F., S. Ploegaerts, & J. Kranenbarg, 2017. Soortmanagementplan beekprik gemeente Apeldoorn. Plan ten behoeve van duurzame instandhouding van de beekprik. Stichting RAVON, in opdracht van Gemeente Apeldoorn & Waterschap Vallei en Veluwe, 80p.

Verspreidingsatlas (2025), via: <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vlinderstichting (2025), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende soorten ongewervelden, via: <https://www.vlinderstichting.nl/>.

Vogelbescherming (2025), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende soorten vogels, via: <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels>.

Zoogdiervereniging (2025), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende zoogdiersoorten, via: <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>.

Bijlage 1: Wettelijk & ruimtelijk natuurbeschermingskader

In Nederland wordt voor behoud en herstel van biodiversiteit de natuur via twee sporen beschermd, namelijk via soortenbescherming en gebiedsbescherming. Een belangrijke rol is weggelegd voor de Europese Vogel- en Habitatlijn, die in de Nederlandse wetgeving via de Omgevingswet zijn geïmplementeerd. Dit omvat de soortenbescherming van inheemse flora en fauna en specifiek gebiedsbescherming van Natura 2000-gebieden. Daarnaast is daarin de bescherming van overige nationaal beschermde soorten en houtopstanden in het buitengebied wettelijk geregeld.

Bescherming van natuurgebieden en andere specifieke gebieden met bijzondere natuurwaarden zoals weidevogelleefgebieden in agrarisch gebied is daarnaast planologisch vastgelegd op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau in algemene regels, omgevingsverordeningen en/of omgevingsplannen. De planologische bescherming van gebieden heeft ruimtelijk gezien overlap met de hiervoor genoemde gebieds- en soortenbescherming. Natuurwaarden en biodiversiteit zijn per 1 januari 2024 beschermd via de Omgevingswet. In deze wet zijn alle wetten voor de leefomgeving opgenomen, waaronder de Wet natuurbescherming (Wnb) en Wet ruimtelijke ordening (Wro).

Soorten- en gebiedsbescherming

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht, waarin de soorten- en gebiedsbescherming zijn geregeld. Voorheen waren deze onderwerpen in de Wet natuurbescherming geregeld. De Omgevingswet bevat een beleidsneutrale omzetting van die wet. Een bestuursorgaan oefent zijn taken en bevoegdheden op grond van de Omgevingswet met het oog op de doelen van de wet. Het bestuursorgaan houdt daarbij rekening met de samenhang van de relevante onderdelen en aspecten van de fysieke leefomgeving en van de rechtstreeks daarbij betrokken belangen. Deze taakuitoefening wordt in de Omgevingswet en de daarop gebaseerde regels uitgewerkt en begrensd, wat betrekking kan hebben op de natuurbescherming en het beheer van natuurgebieden.

Hieruit vloeit een actieve soortenbescherming voort, naast de passieve soortenbescherming die via verbodsbepalingen gericht is op een nalaten. De opdracht aan bestuursorganen is om actief beleid te voeren teneinde een gunstige staat van instandhouding van de soorten te bereiken. Deze verplichting om aan actieve soortenbescherming te doen, vloeit voort uit de Vogel- en Habitatrichtlijn.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) wordt de algemene zorgplicht uit de Omgevingswet die inhoudt dat eenieder voldoende zorg voor de fysieke leefomgeving draagt, uitgewerkt (art. 11.6 Bal, voor Natura 2000 en art. 11.27 Bal voor inheemse soorten).

Specifieke zorgplicht

(art. 1.6 Natura 2000-activiteit; art 11.27 Flora en fauna activiteit)

- 1) Degene die een *Natura 2000 of flora en fauna activiteit* verricht (als bedoeld in...) en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, (bedoeld in) is verplicht:
- a) alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c) als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

De Omgevingswet, het Bal en Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) regelen activiteiten die met natuur te maken hebben. Deze natuuractiviteiten gaan over dieren en planten in het wild en gebieden waarin ze leven. Het aangrijpingspunt voor de regels uit de Omgevingswet vormen de daarin gedefinieerde activiteiten (voor zover hier relevant):

In het Bal zijn drie beschermingstypen met een eigen toetsingskader te onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden
- Flora en fauna (inheems)
- Houtopstanden (buiten de bebouwde kom)

Het bevoegd gezag, voor het al dan niet verlenen van vergunningen en/of vrijstellingen, is het college van gedeputeerde staten van de provincie of in sommige gevallen de Minister van N&S. Bij wie de bevoegdheid ligt, is vastgelegd in het Omgevingsbesluit (art. 4.6 en 4.12 Ob). De minister van N&S blijft bijvoorbeeld bevoegd gezag voor onder andere de rijks- en spoorwegen, grote wateren en defensie terreinen. Voor dit project is provincie Gelderland bevoegd gezag. In de volgende paragrafen worden de relevante wettelijke kaders behandeld.

Natura 2000

Natura 2000 is een samenhangend Europees netwerk van beschermde natuurgebieden bestaande uit aangewezen Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden die een grote bijdrage leveren voor de instandhouding van het type of soort. Dit netwerk vormt de hoeksteen van het EU-beleid voor behoud en herstel van biodiversiteit. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. In Nederland zijn 162 Natura 2000-gebieden aangewezen die onderdeel vormen van een Europees Natura 2000-netwerk. Voor elk Natura 2000-gebied zijn in een aanwijzingsbesluit de begrenzing van habitat- en/of vogelrichtlijngebieden en de instandhoudingsdoelstellingen vastgelegd. Per soort en/of habitatype is aangegeven of behoud van de huidige aantallen/arealen voldoende is of dat uitbreiding dan wel kwaliteitsverbetering nodig is. Voor elk Natura 2000-gebied is een beheerplan opgesteld (om de 6 jaar actualisatie) waarin de instandhoudingsdoelstellingen in tijd en ruimte worden uitgewerkt en in hoeverre er aanvullende maatregelen nodig zijn. De aanwijzingsbesluiten en beheerplannen gelden als toetsingskader.

Op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn mag geen verslechtering optreden ten opzichte van de aanwezige waarden in de referentiesituatie. Voor Vogelrichtlijngebieden is dat de datum waarop het gebied is aangewezen. De referentiedata verschilt per gebied (varieert van 1994 tot en met 2016). Voor de Habitatrichtlijngebieden geldt de datum van de plaatsing van het gebied op de lijst van gebieden van communautair belang als referentie. Voor de meeste Habitatrichtlijngebieden is dat 7 december 2014, voor enkele gebieden geldt een latere datum. Voor verbeterings- en uitbreidingsopgave ten opzichte van de referentiesituatie is geen termijn gegeven.

Nationaal programma landelijk gebied (NPLG)

De 162 Natura 2000-gebieden in Nederland vormt de belangrijkste basis voor de landelijke doelen. Aanvullend wordt via het Nationaal programma landelijk gebied (NPLG) nog extra invulling gegeven aan de gunstige staat van instandhouding van vogel- en habitatrichtlijn. Het NPLG heeft het doel om 30% van de opgave voor natuurherstel te realiseren. De doelen zijn richtinggevend voor de gebiedsplannen en zijn niet afrekenbaar.

Rijksregels Natura 2000

De bescherming van Natura 2000-gebieden volgt uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. De bescherming van Natura 2000 is per 1 januari 2024 in de Omgevingswet en Bal geregeld. Het realiseren van een project of activiteit, dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, moet vanuit de specifieke zorgplicht (Bal art. 11.6) beoordeeld worden in hoeverre deze activiteit significant verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Bij de effectbeoordeling van Natura 2000 staat de vraag centraal of de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden in het licht van diens instandhoudingsdoelen worden aangetast.

In geval van de bepaling van mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden dient rekening te worden gehouden met de zogenoemde externe werking. Hierdoor moet ook worden bekeken of activiteiten buiten een Natura 2000-gebied (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de voor het betreffende gebied vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. De reikwijdte is afhankelijk van het milieueffect (bijvoorbeeld geluid, stikstofdepositie) als gevolg van een project.

Toetsing aan Natura 2000-gebieden

Een voortoets in de oriëntatiefase kan uitsluitend geven of het project geen negatieve gevolgen of significant negatieve gevolgen, in cumulatie² met andere vergunde activiteiten, heeft (geen vergunningplicht). Indien significant negatieve gevolgen op voorhand niet kunnen worden uitgesloten, is een nadere ecologische beoordeling nodig in de vorm van een Passende beoordeling (artikel 16.53c, Omgevingswet). Aan de hand van de Effectenindicator (Ministerie van LNV, 2024) wordt nagegaan welke storingsfactoren relevant zijn (aan de orde zijn) en zo ja óf negatieve gevolgen voor geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen (op voorhand) kunnen worden uitgesloten. In de Passende beoordeling wordt de best beschikbare wetenschappelijke kennis gebruikt om in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen na te gaan welke effecten aan de orde zijn.

In de Passende beoordeling wordt ten eerste het projecteffect beoordeeld. Wanneer er sprake is van negatieve effecten, die niet significant zijn, moet het projecteffect ook beoordeeld worden in cumulatie met andere plannen of projecten die vergund zijn maar nog niet zijn (volledig) uitgevoerd zijn (cumulatietoets).

Wanneer uit de Passende beoordeling blijkt dat significant negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, dient eerst gekeken te worden of er mitigerende maatregelen mogelijk zijn om deze effecten op te heffen. Dit betreft ten aanzien van stikstof bijvoorbeeld interne of externe saldering.

Zijn na toepassing van mitigerende maatregelen nog steeds significant negatieve effecten niet uit te sluiten die kunnen leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, dan volgt de ADC-toets. In de ADC-toets (die formeel geen onderdeel is van de Passende Beoordeling) moeten de volgende stappen allemaal succesvol worden doorlopen:

- Er zijn geen reële Alternatieven voor de activiteit met minder gevolgen voor de instandhoudingsdoelstelling van het Natura -gebied.
- Het project is nodig om Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. Overigens gelden als Dwingende redenen van groot openbaar belang alleen die gronden, die zijn vastgelegd in de Europese Habitat- of Vogelrichtlijn.
- De nodige Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Significantie bij beoordeling van gevolgen voor Natura 2000-gebieden

Er is sprake van significante gevolgen als de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied worden aangetast in het licht van de bijbehorende instandhoudingsdoelen. Wanneer de instandhoudingsdoelstellingen door menselijk handelen of een project (mogelijk) niet gehaald worden, is mogelijk sprake van significant negatieve gevolgen. Aantasting van instandhoudingsdoelen kan, bijvoorbeeld, door direct verlies aan areaal of van populatieomvang alsook via afname in kwaliteit. In hoeverre dit significant is, is afhankelijk van verschillende factoren (zie Leidraad bepaling significantie, 2010). Dit betreft bijvoorbeeld

- de afname in areaal van een habitat in relatie tot de zeldzaamheid van die habitat,

² De cumulatietoets is van toepassing wanneer een plan of project leidt tot negatieve gevolgen, die niet significant zijn, maar mogelijk in cumulatie van andere plannen en/of projecten alsnog wel significant kan zijn. Het betreffen natuurvergunde projecten/plannen die nog niet of deels uitgevoerd zijn ten tijde van de beoordeling/te nemen besluiten

- de afname van een populatie in relatie tot de zeldzaamheid van planten- of diersoorten in die populatie
- de verslechtering van algemene condities van het gebied voor behoud en herstel van de habitat of soorten.

Bij de beoordeling van verslechtering spelen factoren als kwaliteit, abiotische randvoorwaarden en overige kenmerken van functies en structuren een rol. Hierbij speelt ook de veerkracht van het gebied een rol, waarbij het effect kan worden opgevangen in de natuurlijke fluctuaties. Deze effectbeoordeling vergt maatwerk op grond van ecologische inzichten.

Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit

Wanneer een activiteit, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen heeft (of dit niet is uit te sluiten) voor een Natura 2000-gebied betreft dit een Natura 2000-activiteit waarvoor een omgevingsvergunning nodig is (artikel 5.1, 1e lid, sub e, Omgevingswet). Voor de omgevingsvergunning geldt de uitgebreide voorbereidingsprocedure. Vergunningvrije Natura 2000-activiteiten zijn onder meer opgenomen in het Bal zoals de activiteiten ten behoeve het behalen van instandhoudingsdoelen. Daarnaast kunnen vergunningvrije activiteiten geregeld worden via bepaalde soortprogramma's, in een omgevingsregeling en/of in een omgevingsverordening. Vergunningverlening is mogelijk (artikel 8.74b, Bkl) wanneer geen aantasting is van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied in het licht van de instandhoudingsdoelen, mogelijk op basis van mitigerende maatregelen en/of een goed doorlopen ADC-toets met voldoende compensatie.

Flora en fauna

De kern van de bescherming van inheemse soorten is dat de gunstige 'staat van instandhouding' (Svl) van in het wild levende planten- en diersoorten wordt beschermd en behouden. Deze bescherming volgt ook direct uit de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn die verder met soorten is aangevuld met voor Nederland bijzondere en bedreigde soorten. Een activiteit mag geen blijvende negatieve invloed hebben op de staat van instandhouding van soorten (Svl). Dat houdt in dat de soort ook op langere termijn kan blijven bestaan. Afhankelijk van de omvang van het project moet het effect beoordeeld worden op lokaal, regionale en/of landelijk niveau. Anders dan bij de gebiedsbescherming is bij inheemse flora en fauna het leefgebied beschermd. Dat kan overal zijn en is niet strikt verbonden aan een natuurgebied. Zo komen in het stedelijk gebied meerdere beschermde soorten voor zoals vleermuizen, huismussen, amfibieën en ringslang.

Rijksregels

De bescherming van inheemse soorten was tot 1 januari 2024 in de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 3) geregeld en is nu geregeld in Bal paragraaf 11.2. Het beschermingsregime van soorten en verbodsbepalingen is hierdoor niet gewijzigd.

Voor de inheemse soorten gelden verschillende beschermingsregimes. Deze zijn:

- Vogelrichtlijnsoorten Ow Bal § 11.2.2 (voorheen Wnb § 3.1 Wnb)
- Habitatrichtlijnsoorten Ow Bal § 11.2.3 (voorheen Wnb § 3.2 Wnb)
- Andere soorten Ow Bal § 11.2.4 (voorheen Wnb § 3.3 Wnb)

De bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten kent een zwaardere bescherming dan de 'andere soorten' die van nationaal belang zijn. De 'andere soorten' betreffen soorten die van nationaal belang zijn en onder druk staan (o.a. Rode Lijst). Voor de inheemse soorten die niet in de bijlagen van de Omgevingswet zijn opgenomen geldt de specifieke zorgplicht (Ow Bal § 11.27).

Tabel 3: Soortenbescherming: overzicht Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Wnb), wordt vervangen door Omgevingswet met Besluit activiteiten leefomgeving (Ow Bal). HR: Habitatrichtlijn. VR: Vogelrichtlijn. Nvt: Niet van toepassing.

Verbodsbepalingen Vogelrichtlijn Ow Bal art.11.37	Verbodsbepalingen Habitatrichtlijn Ow Bal art.11.46	Verbodsbepalingen Andere soorten Ow Bal art. 11.54
Bal art. 11.37 1a. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.	Bal art 11.46 1a Het is verboden in het wild levende dieren HR IV soorten (Verdrag Bern en Bonn) in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Bal art. 11.54 1a Het is verboden in het wild levende dieren, genoemd in Bal bijlage IX onder A, opzettelijk te doden of te vangen;
Bal art. 11.37 1b Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Bal art 11.46 1d Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.	Bal art. 11.54 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Bal art. 11.37 1c Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.	Bal art. 11.46 1c Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Nvt.
Bal art. 11.37 1d Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen. Bal art. 11.37 3 Het verbod geldt niet als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Bal art 11.46 1b Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.	Nvt.
N.v.t.	Bal art. 11.46 1e. Het is verboden planten HR (en Verdrag van Bern) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Bal art. 11.54 1c Het is verboden vaatplanten genoemd in Bal bijlage IX onder B, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Toelichting bescherming broedvogels en jaarrond beschermde vogels (11.37 lid 1b Bal)

Via de Europese vogelrichtlijn zijn alle Europese wilde vogels door de wet zelfs uitdrukkelijk als beschermde diersoort aangewezen. Strenge bescherming geldt voor

- Broedvogels
- Jaarrond beschermde vogels

Het verstoren van broedende vogels en hun nesten tijdens de broedtijd is verboden, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort. Nesten of holten die ieder jaar opnieuw gebruikt worden of ook buiten het seizoen van belang zijn voor de instandhouding van de soort, vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen'. Deze nesten zijn jaarrond beschermd tenzij ze permanent verlaten zijn. In 2009 heeft Dienst Regelingen een aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten gepubliceerd met onderverdeling in vijf categorieën. Deze categorieën zijn in onderstaand kader toegelicht.

Vogelnesten die het gehele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11.37 lid 1b Bal het *gehele* jaar:

- Categorie 1: Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
- Categorie 2: Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
- Categorie 3: Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
- Categorie 4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Nesten die het hele jaar door beschermd zijn.

Op de volgende categorie gelden in principe de verbodsbepalingen van 11.37 lid 1b Bal.

- Categorie 5: Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze soorten vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Wij adviseren u een ecologisch deskundige op het gebied van vogels in te schakelen om te onderzoeken of er sprake is van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden, die jaarronde bescherming van de nesten eisen. U gebruikt de lijst als hulpmiddel om te bepalen of ontheffing nodig is voor met name de jaarrond beschermde nesten. U kijkt of er maatregelen mogelijk zijn die maken dat de functionaliteit van het nest behouden blijft.

Provincies kunnen deze lijst in de provinciale verordening aanvullen of wijzigen op basis van de provinciale staat van instandhouding van de soorten. In de provincie Gelderland, waarin de activiteit plaats vindt geldt geen provinciale lijst maar de lijst opgesteld door het RVO. Dit betreft de lijst in Tabel 6

Tabel 4: Vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de Provincie Gelderland

Soort	Categorie		
Boomvalk	4	Ooievaar	3
Buizerd	4	Ransuil	4
Gierzwaluw	2	Roek	2
Grote gele kwikstaart	3	Slechtvalk	3
Havik	4	Sperwer	4
Huisumus	2	Steenuil	2
Kerkuil	3	Wespendief	4
Oehoe	3	Zwarte wouw	4

Vrijstellingsmogelijkheden 'andere soorten'

Voor de 'andere soorten' van art. 11.54 Bal kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht vaststellen middels een verordening. De provincie is doorgaans het bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen. Wanneer het ruimtelijke ingrepen betreft waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk in de vorm van de Minister van LNV bevoegd gezag³ en gelden de nationale regels. Het bevoegd gezag voor dit project is provincie Gelderland In Tabel 7 zijn de vrijgestelde soorten weergegeven.

³ Besluit Wnb 11 oktober 2016, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0038662/2018-01-01>

Tabel 7. Overzicht van de soorten met een algemene vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen in Gelderland

Grondgebonden zoogdiersoorten			Amfibieën
Aardmuis	Haas	Tweekleurige bosspitsmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Huisspitsmuis	Veldmuis	Gewone pad
Dwergmuis	Konijn	Vos	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Ondergrondse woelmuis	Woelrat	Meerkikker
Egel	Ree		Bastaardkikker
Gewone bosspitsmuis	Rosse woelmuis		

Toetsing van een activiteit aan flora en fauna-verbodsbepalingen

Om te kunnen beoordelen of een activiteit leidt tot overtreding van een verbodsbepaling, moet enerzijds de aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten worden bepaald en anderzijds of de activiteit leidt tot overtreding van verbodsbepalingen en of hierdoor de staat van instandhouding (SvI) van de soort in gevaar wordt gebracht (zie kader). Dit is eerst in de vorm van een Quickscan. In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast en soorten niet worden verwond of gedood. Lukt dat niet, dan moeten mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen worden en is een omgevingsvergunning nodig. Uit de quickscan flora en fauna kan naar voren komen dat de activiteit leidt tot overtreding van verbodsbepalingen en/of onvoldoende gegevens zijn en dat nader gericht veldonderzoek op basis van onderzoeksprotocollen nodig is. Vervolgens vindt opnieuw een effectbeoordeling plaats van de activiteit op basis van deze onderzoeksgegevens.

De Staat van Instandhouding van een soort wordt niet in gevaar gebracht wanneer,

- uit onderzoek blijkt dat de soort op de locatie kan blijven bestaan, ook op de lange termijn;
- het natuurlijk verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of snel kleiner gaat worden;
- het leefgebied groot genoeg is en zal blijven bestaan. Of als het op een alternatieve plek wordt ingericht. Zo blijven de populaties van de soort op lange termijn bestaan.

De beoordeling van de SvI van Europees beschermde soorten (VR en HR) vindt op plaatselijk en regionaal populatieniveau plaats. Voor de andere soorten gebeurt dit op landelijk niveau.

Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, gebiedsontheffing, gedragscodes en belang

Voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning worden de benodigde gegevens veelal vastgelegd in een projectplan (voorheen activiteitenplan). Het projectplan omvat onder meer de beschrijving en het belang van de activiteit, de soorten waarvoor een vergunning wordt aangevraagd, de onderzochte alternatieven, de mitigerende en/of compenserende maatregelen en conclusies omtrent de gevolgen voor de staat van instandhouding. Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn kan alleen een omgevingsvergunning worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of dwingende reden van groot openbaar belang) en dat de staat van instandhouding van de soort niet in gevaar wordt gebracht. In specifieke gevallen geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht als ruimtelijke ontwikkelingen, beheer en onderhoudswerkzaamheden en bestendig beheer uitgevoerd worden volgens een goedgekeurde gedragscode. De specifieke zorgplicht (Ow Bal art. 11.27) blijft wel te allen tijde van toepassing. Voor grotere gebieden en terugkerende activiteiten over een langere periode kan een gebiedsontheffing aangevraagd worden. Dit gebeurt onder meer op basis van een Soorten Management Plan (SMP) op basis waarvan de staat van instandhouding van soorten door het treffen van maatregelen minimaal behouden blijft alsook verbetert.

Soorten van de Rode lijst & Provinciale aandachtsoorten (bedreigd -gevoelig- kwetsbaar)

In Nederland zijn nog diverse soorten en soortgroepen die bedreigd worden, en op de zogenaamde Rode Lijst⁴ staan, die niet actief beschermd worden door de natuurwet- en regelgeving. Een voorbeeld zijn de verschillende insectengroepen zoals dagvlinders, bijen, sprinkhanen en krekels, haften en steenvliegen waarvan een groot deel bedreigd wordt. Deze groepen zijn voor bestuiving van planten en als voedselvoorziening voor soorten hoger in de voedselpiramide van essentieel belang

Om de negatieve trend in biodiversiteit te keren volgt uit de Omgevingswet dat er voor alle inheemse soorten waaronder soorten van de Rode Lijst of lokale aandachtsoorten een nadrukkelijke zorgplicht geldt. Provincies besteden extra aandacht voor regionale soorten (zoals aandachtsoorten) en gebieden en stellen subsidies beschikbaar. Vanuit de Europese Unie gewerkt aan een Europese strategie voor biodiversiteit met een wetsvoorstel met bindende hersteldoelen

De opgave voor biodiversiteitsherstel gaat verder dan de huidige wet- en regelgeving en is een actieve oproep om gezamenlijk het tij van daling in biodiversiteit te keren. Dit is in onderstaande kader toegelicht.

Biodiversiteitsherstel

Op nationaal en provinciaal niveau wordt in de Nationale omgevingsvisie (2020) ingestoken op bescherming en versterking van biodiversiteit en duurzaam benutten van het natuurlijk kapitaal. Biodiversiteit en natuurlijk kapitaal moeten een integraal onderdeel zijn van visies op stedelijke en infrastructurele ontwikkelingen, klimaatadaptatie, waterbeheerplannen, omgevingsvisies (Natuurambitie NL/Natuurpositief 2019). Natuur moet niet alleen binnen natuurgebieden versterkt worden, maar overal. Dit betreft in steden, op het platteland en in de grote wateren (Nationale agenda natuurbeleid).

Diverse partijen onderschrijven de urgentie voor biodiversiteitsherstel en zijn partner van het Deltaplan [Biodiversiteitsherstel](https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/) (<https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/>). Royal HaskoningDHV is partner van het Deltaplan.

Planologische natuurbeschermingskader

Bescherming van natuurgebieden en eventueel andere specifieke gebieden met bijzondere natuurwaarden zoals weidevogelleefgebieden in agrarisch gebied is planologisch vastgelegd met regels in nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau in omgevingsverordeningen en/of omgevingsplan. De meeste ruimtelijke plannen zijn vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet dat per 1 januari 2024 opgesteld. De planologische bescherming van natuur is geregeld in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). De planologische bescherming van gebieden heeft overlap met de wettelijk beschermde natuurwaarden.

Nationaal en provinciaal Natuurnetwerk

Het Natuur Netwerk Nederland (hierna NNN) is betreft een samenhangend Nationaal Natuurnetwerk natuurgebieden en verbindingzones waar planten en dieren duurzaam kunnen verblijven en/of door kunnen migreren. Het NNN bestaat uit bestaande natuur, nieuwe natuur, landgoederen en ecologische verbindingen. Het NNN is gericht op de bescherming, de instandhouding en zo nodig het herstel van een gunstige staat van instandhouding van aanwezige dier- en plantensoorten, typen natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten die van nature in Nederland voorkomen. De provincies zijn verantwoordelijk voor het NNN op het land en legt dat vast in de Provinciale verordening. Het Rijk is systeemverantwoordelijk voor de natuur in de grote wateren binnen de rijkswateren: de Noordzee, de Waddenzee, de Eems-Dollard, het IJsselmeergebied, de Zuidwestelijke Delta en de grote rivieren. Voor de NNN-gebieden zijn minimaal de wezenlijke kenmerken en waarden uitgewerkt die bestaan uit aanwezige en potentiële waarden.

⁴ Een Rode Lijst is een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijst wordt periodiek vastgesteld door de Minister van Economische Zaken: zie <https://minez.nederlandsesoorten.nl/soorten>. De indeling is verdwenen, ernstig bedreigd, bedreigd, kwetsbaar, gevoelig.

Dit betreft onder meer de beheertypen en ambitietypen die vastgelegd zijn in Natuurbeheerplannen⁵ en mogelijk aanvullende provinciale documenten. Bijna alle aangewezen Natura 2000-gebieden zijn onderdeel van het NNN. Echter, de wezenlijke kenmerken en waarden voor het NNN zijn breder dan de specifieke instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied.

Beschermingsregime NNN

Het ruimtelijk beleid voor het NNN is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones. De bescherming van deze waarden vindt plaats conform de Provinciale Omgevingsverordeningen door toepassing van een specifiek afwegingskader: het “nee, tenzij”-regime. Conform het NNN-toetsingskader dienen in beginsel alleen ingrepen die binnen het NNN plaatsvinden getoetst te worden op effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden. Het NNN kent, in tegenstelling tot Natura 2000-gebieden, geen ‘externe werking’ die een toets van gebruik aangrenzend aan het natuurgebied verplicht stelt. Provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het NNN en kunnen daar strenger mee om gaan.

Nieuwe plannen en/of projecten zijn niet toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Dit moet volgens de regels die zijn opgenomen in de provinciale verordening. Goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) is nodig van het bevoegd gezag voor het Natuurnetwerk Nederland, dit is in dit geval de provincie Gelderland.

⁵ *Natuurbeheerplannen worden jaarlijks geactualiseerd.*